

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ได้กำหนดขอบเขตของการเสนอผลการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

1.1 หลักสูตรสถานศึกษา

1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

1.3 การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

2. เครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.2 ความสำคัญของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.3 ลักษณะของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.4 กระบวนการมีส่วนร่วม

2.5 ประโยชน์ของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.6 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.7 เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

3. การประเมินโครงการ

3.1 ความหมายของโครงการ

3.2 ความหมายของการประเมิน

3.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

3.4 ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

3.5 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

3.6 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

3.7 ประเภทของการประเมินโครงการ

- 3.8 ขั้นตอนการประเมินโครงการ
- 3.9 การกำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ
- 3.10 รูปแบบการประเมินโครงการ
- 3.11 รูปแบบการประเมินโครงการโดยใช้ชิปปี้โมเดล (CIPP Model)
- 4. ความพึงพอใจ
 - 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 5. โครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 7. กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

1. การจัดการเรียนการสอนทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

1.1 หลักฐานสถานศึกษา

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด อายุ 99 ปี มีเนื้อที่ 39 ไร่ 1 งาน 79 ตารางวา เดิมชื่อ “โรงเรียนปากน้ำ” ก่อตั้งประมาณ พ.ศ. 2452 ตั้งอยู่ที่บ้านท่าแดง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พระยาอิสราธิชัย (หมี ณ ถลาง) ขณะดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ ได้ย้ายโรงเรียนมาตั้งบริเวณวัดแก้วไกรวาราม เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2452 ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนประจำจังหวัดกระบี่”

ปี พ.ศ. 2484 -2485 ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นยึดโรงเรียนเป็นฐานทัพ จึงต้องปิดโรงเรียนและย้ายอาคารเรียนเพื่อเปิดอีกครั้งหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2489 เกิดเหตุไฟไหม้อาคารเรียนส่งผลให้เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เสียหายทั้งหมด กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดสรรงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2492

โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปี พ.ศ. 2506 และยุบรวมกับ “โรงเรียนการช่างสตรี” ในปี พ.ศ. 2508 โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนกระบี่อำมาตย์พานิชนุกูล” ในปี พ.ศ. 2513 ยุบรวม “โรงเรียนสตรีกระบี่” เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล” จนถึงปัจจุบัน

1.1.2 สถานที่ตั้ง

เลขที่ 10 ถนนกระบี่ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81000 โทรศัพท์ 0-7561-1181 โทรสาร 0-7561-2741 E-mail Address : ammartp@yahoo.com Website : <http://school.obec.go.th> โทรศัพท์สายตรง ฝ่ายบริหารทั่วไป (ผู้อำนวยการ) 0-7562-2240 ฝ่ายบริหารวิชาการ 0-7562-2041, ฝ่ายบริหารงานบุคคล 0-7562-2043, งานกิจการนักเรียน ฝ่ายบริหารทั่วไป 0-7561-1042

1.1.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์

วิสัยทัศน์ โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล พ.ศ. 2548-2550

บริหารจัดการสู่ระบบมาตรฐานสากล เลิศล้ำคุณธรรม เด่นนำวิชาการ สืบสานความเป็นไทย ตระหนักในสิ่งแวดล้อม ก้าวพร้อมเทคโนโลยี

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาตามระบบมาตรฐานสากล
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้
3. ประสานร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณภาพและศักยภาพในการแข่งขันตระหนักในสิ่งแวดล้อมมีความสามารถด้านเทคโนโลยีและมีความเป็นไทยในโลกสากล

กลยุทธ์องค์กร

1. พัฒนาการบริหารจัดการระบบมาตรฐานสากล
2. ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรในสถานศึกษา
3. พัฒนาความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. พัฒนาคุณภาพและอัจฉริยภาพของผู้เรียน

1.1.4 นโยบายโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ปีการศึกษา 2549 - 2550

1.1.4.1 ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างสงบสุข รักวัฒนธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และมีความเป็นไทยในโลกสากล

1.1.4.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามหลักสูตร แสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ตามความถนัด และความสนใจ นักเรียนที่แว่ความสามารถพิเศษ และอัจฉริยภาพ ได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ

1.1.4.3 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.1.4.4 พัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพ.ศ. 2546 ให้ระบบมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของไทยและสากล

1.1.4.5 สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งผู้เรียน ในเขตพื้นที่บริการประชาชนในจังหวัดกระบี่และจังหวัดใกล้เคียง

1.1.4.6 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น เน้น การบูรณาการการดำรงชีวิต การศึกษาต่อ และศักยภาพในการแข่งขัน

1.1.4.7 พัฒนาครูให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545) และมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

1.1.4.8 สนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

1.1.4.9 ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.1.4.10 พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

1.1.4.11 ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.4.12 พัฒนาระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

1.1.5 สุภาพัฒนประจำโรงเรียน

ปัญญา นรานุ รตนัน ปัญญา คือ แก้วประดับตน

1.1.6 คำขวัญของโรงเรียน

เรียนเด่น ประพฤติดี สามัคคี มีวินัย

1.1.7 ปรัชญาประจำโรงเรียน

โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามศักยภาพและความต้องการ ของสังคม

1.1.8 สีประจำโรงเรียน

น้ำเงิน – ขาว

น้ำเงิน หมายถึง ความกล้าหาญ

ขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์

น้ำเงิน-ขาว หมายถึง มีความกล้าหาญที่จะแสดงความคิดเห็นและ กระทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์

1.1.9 อักษรย่อของโรงเรียน คือ อ.ม.

1.1.10 ตราประจำโรงเรียน

เป็นรูปครึ่งวงกลมซ้อนกัน 2 วง หมายถึง เขื่อนขาน้ำเมืองกระบี่และคาบ
มีโกร่ง 2 เล่ม ทั้งหมดเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด และมีสุภาษิตเขียนว่า ปัญญา นราน รตน

1.1.11 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ข้อ 1. เป็นคนดี มีวินัย มีจิตสาธารณะ

ข้อ 2. มีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม

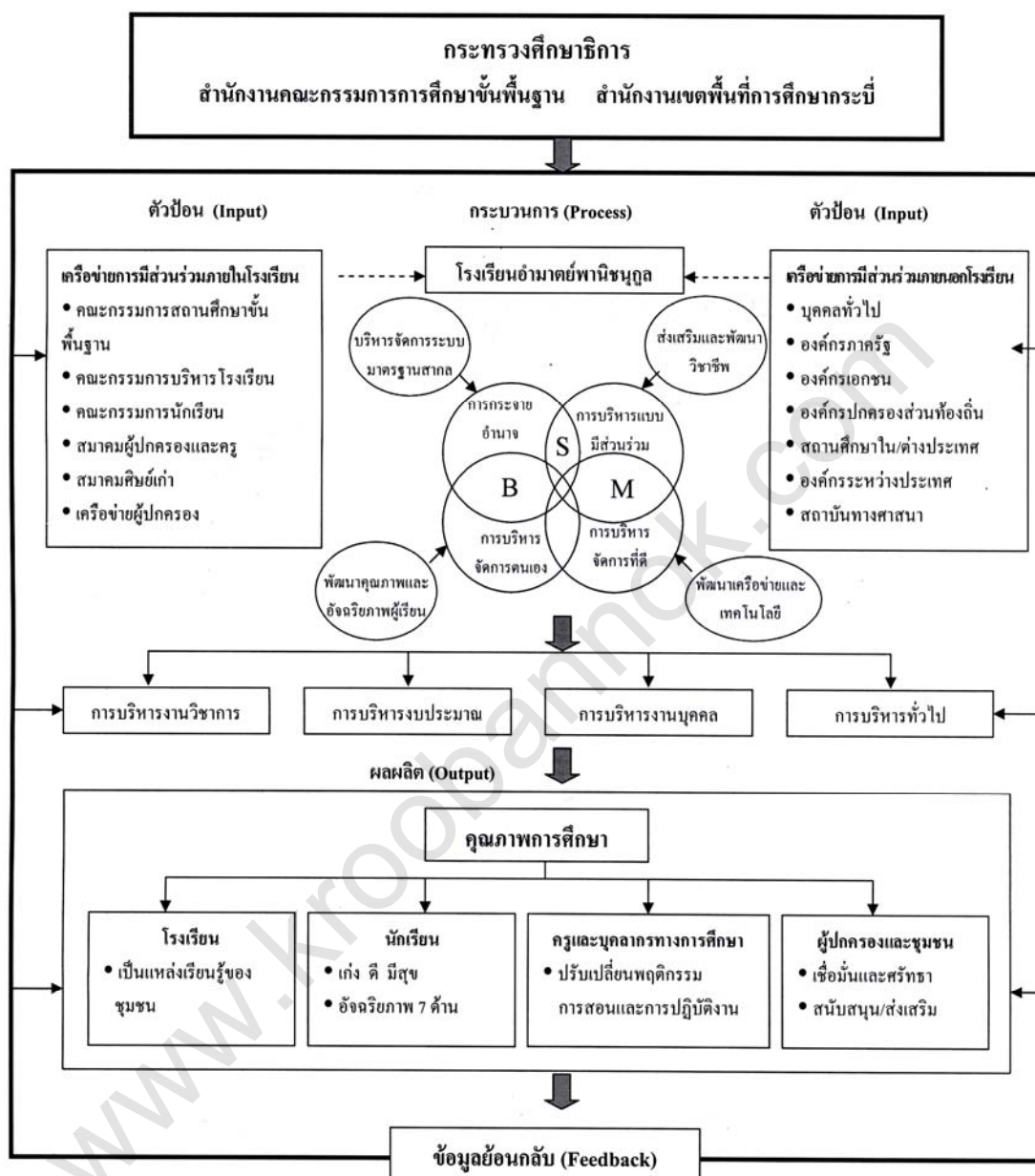
ข้อ 3. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน ศึกษาค้นคว้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ข้อ 4. มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตสมบูรณ์

ข้อ 5. สื่อสารความเป็นกระบี่ได้

1.1.12 โครงสร้างการบริหารโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

โครงสร้างการบริหารโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่ มีองค์ประกอบ
และความรับผิดชอบ ดังแสดงด้วยผังองค์กรตามภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนอามตย์พานิชกุล
(Conceptual Framework of School-Based Management of Ammartpanichnukul School)

1.1.13 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอามตย์พานิชกุล พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 เรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ สุขศึกษา และพลศึกษา ภาษาต่างประเทศ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งสาระออกเป็น 2 ประเภท สาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

(1) ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 - 3) ได้แก่ กิจกรรมในเครื่องแบบ คือ ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมพัฒนาวินัย และคุณธรรม

(2) ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) ได้แก่ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมพัฒนาวินัยและคุณธรรม

1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล มีแนวปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดให้ ครู จัดทำแผนการเรียนการสอนที่ยึดตามกรอบหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้ฝ่ายบริหารวิชาการ พิจารณาความเหมาะสม แล้วครูจึงดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผน สำหรับการวัดและ ประเมินผลนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน และครูต้องดำเนินการตามแผนการ จัดการเรียนการสอน ซึ่งมีทั้งการวัดผลประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Evaluation) เพื่อ ปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และมีการวัดผลประเมินผลเพื่อประมวลความรู้ (Summative Evaluation) โดยกำหนดให้มีการวัดผลรายภาคเรียนสำหรับช่วงชั้นที่ 4 และวัดผลรายปี สำหรับช่วงชั้นที่ 3

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศนั้น โรงเรียน อมาตย์พานิชนุกูลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศของนักเรียนทุกคน โดยจัด หลักสูตรอย่างหลากหลาย เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน จึงจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศถึง 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับจากประชาชนและหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อขยาย ผลและสนองความต้องการของนักเรียน ตลอดจนท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย และเพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล จึงริเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและ การท่องเที่ยวให้กับนักเรียนและประชาชนโดยทั่วไป โดยในช่วงต้นของการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนตามแนวความคิดดังกล่าว ก็ใช้หลักการบริหารเชิงคุณภาพเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นวางแผน(Plan)

1. การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
2. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา
3. การเลือกเนื้อหา

1.2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน ดำเนินการตามขั้นตอนแบบเดียวกัน 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)
2. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)
3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศนั้น โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การจัดหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว
4. การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

1.2.3 ขั้นประเมินผล (Check)

ประเมินผลตามสภาพจริง ทั้งประเมินการสอนของครูและประเมินผล
การเรียนของนักเรียน

1.2.4 ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act)

นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาและวางแผนขยายผลที่ดีต่อไป

1.3 การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโรงเรียน
อำมาตย์พานิชนุกูลได้พัฒนารูปแบบจากกิจกรรมย่อย จัดทำเป็นโครงการพัฒนาทักษะ
ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างเป็นเอกภาพและ
มีประสิทธิภาพ กิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วย

1.3.1 การเรียนการสอนที่ใช้หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program: EP) และ หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม(Intensive English Program: IEP)

1.3.1.1 โรงเรียนพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมตามหลักสูตร EP และ IEP โดยครูชาวต่างประเทศในวิชา ภาษาอังกฤษวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ดังนี้

1.3.1.2 การจัดหลักสูตร

1.3.1.3 บริหารจัดการหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหาร งานบุคคล และด้านการจัดการเรียนการสอน

1.3.1.4 กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

1.3.1.5 การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

1.3.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program: NP)

โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน บริหารจัดการโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน และเพิ่มเติมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะฟัง – พูดกับครู ชาวต่างประเทศเจ้าของภาษา เพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร นำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ โดยดำเนินการดังนี้

1.3.2.1 จัดหลักสูตร

1.3.2.2 จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.3.2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการท่องเที่ยว

1.3.2.4 จัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

1.4 ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room: SEAR)

1.4.1 โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (SEAR) เป็นนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนฝึก วิธีการเรียนรู้ (Learner Training) ซึ่งโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารโลก (World Bank) ใช้วิธีการเรียนที่สอดคล้องกับวิธีลีลาการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Directed Learning) หรือเรียนรู้ แบบพึ่งตนเอง (Autonomous Learning) และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ อย่างอิสระ (Independent Learner) สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และศักยภาพของตนเองเพื่อ

นำไปใช้ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและ การท่องเที่ยวเพื่อประกอบอาชีพและศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น การบริหารจัดการศูนย์ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทาง การสื่อสารและการท่องเที่ยว ดังนี้

1.4.1.1 เตรียมความพร้อมของศูนย์ ด้านกายภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4.1.2 ประชุมครูในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เพื่อวางแผนการใช้ศูนย์ และร่วมกันกำหนดตารางการใช้

1.4.1.3 ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 เรื่องการใช้ศูนย์เพื่อ การเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีการบันทึกข้อมูลการเรียนรู้

1.4.1.4 นักเรียนทำแบบทดสอบ Placement Test และเข้าศึกษาเรียนรู้ด้วย ตนเองตามตารางใช้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.4.1.5 นักเรียนบันทึกสิ่งที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบที่กำหนด

1.4.1.6 ประเมินผล

1.4.2 ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ(English Resource and Instruction Centre: ERIC)

โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน บริหารจัดการศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ERIC) ให้เป็นศูนย์รวบรวมผลิตสื่อ ศูนย์พัฒนาครูภาษาอังกฤษและนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ให้ครูมีความรู้และทักษะด้านการจัด การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีความรู้และทักษะการใช้และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน การบริหารจัดการศูนย์ ดำเนินการดังนี้

1.4.2.1 เตรียมความพร้อมของศูนย์ ด้านกายภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4.2.2 ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ เพื่อวางแผนการพัฒนาครู ภาษาอังกฤษในจังหวัดกระบี่ในด้านการสอน การผลิตและการใช้สื่อ และร่วมกันกำหนดตาราง การใช้ห้องศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียน

1.4.2.3 ดำเนินการประชุมอบรม สัมมนา ครู ในด้านการสอน การผลิตและ การใช้สื่อตามแผนที่กำหนดไว้

1.4.2.4 นักเรียนเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ตามตารางที่กำหนด

1.4.2.5 ประเมินผล

1.4.3 ศูนย์ภาษาต่างประเทศประจำจังหวัดกระบี่

โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับประชาชน ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐ การท่องเที่ยว และนักเรียนกลุ่มที่มีความสนใจ ให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน ด้านบริการที่สนับสนุนส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว โดยครูภาษาอังกฤษและครูเจ้าของภาษา ดำเนินการดังนี้

1.4.3.1 วางแผนการดำเนินงาน เขียนโครงการขออนุมัติจากจังหวัดกระบี่

1.4.3.2 จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ร่วมโครงการ

1.4.3.3 ติดตามประเมินผล

2. เครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของเครือข่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 20) ให้ความหมายของคำว่า เครือข่าย หมายถึง ข่ายของความร่วมมืออย่างเป็นระบบ อันเกิดจากการรวมตัวกันของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เพื่อการประสานเชื่อมโยง นำไปสู่การเพิ่มพลัง สรรพปัจจัย และการบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

ผุสดี ตามไท (อ้างถึงใน ประพันธ์ ช่วงภูศรี จาก <http://www.cdd.moi.go.th/sep131.htm> เข้าถึง 27 กรกฎาคม 2548) ให้ความหมายของคำว่าเครือข่าย หมายถึง การประสาน การรวมตัวในลักษณะหลวม ๆ โดยแต่ละองค์กรที่มารวมตัวกัน เป็นเครือข่ายต่างมีอิสระ แต่จะต้องมี ตัวบุคคลที่เป็นคนรับผิดชอบในการติดต่อประสานงานที่ชัดเจน เป็นกลไกการทำงานประสาน กิจกรรมร่วมกันของหลายองค์กร ซึ่งจะเป็นพลังเคลื่อนไหวในการผลักดันแต่ละเรื่อง ถ้าเครือข่าย เข้มแข็ง เครือข่ายจะเป็นกลไกการตรวจสอบในเรื่องต่าง ๆ และเป็นตัวเร่งให้เกิดความตื่นตัวใน กิจกรรมที่ต้องมีการผลักดันร่วมกัน

นันทิยา หุตานุวัตร และ ณรงค์ หุตานุวัตร (2546: 16) ให้ความหมายของ คำว่า เครือข่าย หมายถึง การรวมตัวของกลุ่มที่มีการประสานงานหรือทำงานร่วมกัน มีระยะเวลานาน พอสมควร มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายร่วมกัน

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (จาก <http://www.siamhr.com> เข้าถึง 26 กรกฎาคม 2548) กล่าวว่า เครือข่าย หมายถึง การแสวงหาโอกาสเพื่อรู้จัก กับบุคคลใหม่ ๆ และการสร้างความสัมพันธ์

ที่ดีกับบุคคลที่พึงรู้จักรวมทั้งการรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องในสายอาชีพหรือแวดวงเดียวกัน

จากการศึกษาความหมายของคำว่าเครือข่ายสรุปได้ว่า เครือข่าย หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือ ประสาน เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เป็นตัวเร่งให้เกิดการตื่นตัวในกิจกรรมที่ต้องมีการผลักดันร่วมกันนำไปสู่ การเพิ่มพลังสรรพปัจจัย และการบรรลุผลสำเร็จในวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

2.1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2545: 7-8) กล่าวว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศท้องถิ่นเป็นรากฐานของประเทศ ดังนั้น หากจะพัฒนาประเทศด้วยการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาท้องถิ่นด้วยการศึกษาเป็นเบื้องต้น ถ้ารัฐมุ่งจัดการศึกษาสนองความต้องการของรัฐมากเกินไปก็จะละเลยท้องถิ่น หรือถ้าท้องถิ่นต้องการจัดการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่นมากเกินไป จนขาดการตระหนักถึงความต้องการของรัฐ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการในการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบความต้องการของแต่ละท้องถิ่นให้ได้ และขณะเดียวกันก็ต้องสนองตอบนโยบายและความต้องการของรัฐด้วย

สหพันธ์ เศรษฐกิจและคณะ(อ้างถึงในสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549: 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการมีส่วนร่วม ตั้งแต่คิดโครงการกิจกรรม โดยเริ่มค้นหาปัญหา สาเหตุ วางแผน ตัดสินใจดำเนินการระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุปบทเรียน ติดตามประเมินผล รับผลที่เกิดร่วมกันโดยทั้งนี้ต้องตั้งอยู่ในความเป็นธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549: 6) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิ่งแก้ว วาณิชกุล (2549: 14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการคิด/ร่วมทำ ร่วมให้และใช้ข้อมูลเพื่อกำหนด เป้าหมายจัดทำแผนพัฒนา ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงสถานศึกษา

องค์กรสหประชาชาติ (อ้างถึงในสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา 2550: 16) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่

ครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ การมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตลอดกระบวนการพัฒนา

จากการศึกษาความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” ข้างต้น สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงาน สถานศึกษา หรือองค์กรภาครัฐและเอกชนร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมกันประเมิน ร่วมกันกำกับ ติดตามและประเมินผล ร่วมกันรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นและดำเนินการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาร่วมกัน

ดังนั้น เครือข่ายการมีส่วนร่วม หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคล กลุ่มองค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา หรือสถาบันทางสังคมต่างๆ สร้างความร่วมมือ ประสานเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบโดยร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ร่วมกันประเมิน ร่วมกันกำกับ ติดตามและประเมินผล ร่วมกันรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นและดำเนินการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาร่วมกัน อันเป็นตัวเร่งให้เกิดความตื่นตัวในกิจกรรมที่ต้องมีการผลักดันร่วมกันนำไปสู่การเพิ่มพลังสรรพปัจจัยและการบรรลุผลสำเร็จในวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายสูงสุดร่วมกัน

2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่รัฐบาลส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ การร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และขั้นสุดท้ายร่วมกันควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการที่ได้ดำเนินการแล้ว ทั้งโดยภาครัฐและเอกชนให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ม.ป.ป. : 1-7, 16, 25 และ 34) มีเจตนารมณ์และแนวทางที่จะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งปรากฏในหลายมาตรา ได้แก่ หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นอกจากนี้ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้ง หาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา และหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม

2. ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3. เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมุ่งกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเยาวชน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนให้มากที่สุด ให้ได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ แนวคิดดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ซึ่ง อุทัย บุญประเสริฐ

(2545: 2) กล่าวว่าการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการโรงเรียนโดยตรง เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด

ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น วิจิตร ศรีสอาน (อ้างถึงใน สักดิจิต มาศจิตต์. 2550: 3) กำหนดให้การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาไทยทั้งระบบและครบกระบวนการ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเรียนรู้ การบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ทำให้เกิด“นวัตกรรมทางการศึกษา”สำคัญ 3 ประการ คือ การบริหารโดยคณะบุคคล การจัดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 20-21) ได้กำหนดโครงสร้างและระบบการบริหารการศึกษาใหม่ โดยเฉพาะมาตรา 35 กำหนดว่า สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล สาระบัญญัติดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสถานศึกษาในฐานะหน่วยงานที่จัดการศึกษาให้กับผู้เรียนโดยตรง นับเป็นความก้าวหน้าอีกมิติหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาไทย (รุ่ง แก้วแดง. 2546: 14) สำหรับการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมี จุดมุ่งหมายคือ ให้เกิดเอกภาพด้านนโยบาย ทุกระดับการศึกษา ตลอดจนความสอดคล้องในการดำเนินนโยบายระหว่างระดับการศึกษาให้เกิดการแบ่งภารกิจให้ชัดเจนระหว่าง ส่วนกลางที่ควรทำหน้าที่หลัก ด้านการกำหนดนโยบาย คุณภาพมาตรฐานและการจัดสรรทรัพยากร การกำกับ การติดตามประเมินผล สำหรับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้ทำหน้าที่บริหารและจัดการ โดยมุ่งหมายให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบมากขึ้นตามลำดับ ตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น โดยมุ่งหมายให้เกิดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและเกิดผลดีต่อการกระจายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management: SBM) 5 ประการ มาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

(Return Power to People) หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) โดยเฉพาะในการพัฒนาอัจฉริยภาพของนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมนั้น ผู้วิจัยใช้หลักการมีส่วนร่วมมากกว่าหลักการอื่น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนนักเรียน เครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การที่บุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น ยิ่งกว่านั้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภายนอกโรงเรียนยังส่งผลถึงการเพิ่มศักยภาพในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

2.3 ลักษณะของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

ร่วมมิตร คำผา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2550: 299-303) กล่าวว่า เครือข่ายเกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะคือ

1. เครือข่ายที่ก่อเกิดตามธรรมชาติ โดยอาศัยความเป็นเครือญาติ มีภูมิลำเนา หรือถิ่นกำเนิดเดียวกัน มีความเชื่อศรัทธาคล้ายคลึงกัน และมีปัญหาร่วมกัน เป็นต้น
2. เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยการจัดตั้ง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนคอยกระตุ้นหรือจัดให้มีองค์กรขึ้นมาเพื่อรองรับการดำเนินกิจกรรม เช่น เครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรเอกชน เป็นต้น

2.4 กระบวนการมีส่วนร่วม

กรมสามัญศึกษาได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมวางแผน
3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) (2550: 16 – 17) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการและตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหารการประสานความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหารการประสานความร่วมมือ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

มาณี ไชยธีรานุวัตร (2549: 1) กำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการ 6 ร ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมทุน และร่วมรับผิดชอบ

นอกจากนั้น ได้มีแนวคิดในการใช้วงจร PDCA ซึ่งกล่าวถึงโดย ประเสริฐ อัครประณพพงศ์ (<http://www.ismed.or.th/SME> เข้าถึง 31 ตุลาคม 2548) Clinician's Black Box of Quality Improvement Tools. (<http://www.dartmouth.edu/~ogehome/CQI/PDCA.html> Accessed July 24, 2005) และ Arveson, Paul (<http://www.balancedscorecard.org/TheDemingCycle/tabid/112/Default.aspx> Accessed January 17, 2007) ซึ่งเป็นวงจรที่นำมาซึ่งความสำเร็จของการปฏิบัติงานและเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ทั้งการปฏิบัติงานโดยทั่วไป รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ แบบมีส่วนร่วม วงจร PDCA ประกอบด้วย P: Plan (วางแผน) D: Do (ปฏิบัติตามแผน) C: Check (ตรวจสอบ) A: Act (ดำเนินการให้เหมาะสม) โดยปกติแล้วเราสามารถใช่วงจร PDCA ใน 2 ลักษณะ คือ การทำกิจกรรมและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ทุกครั้งที่เริ่มต้นทำกิจกรรมอะไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือการทำงาน PDCA จะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วย การวางแผน (P) และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คิดไว้มากน้อยแค่ไหน และท้ายที่สุดนำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่วางแผนไว้ก็ให้จัดทำมาตรฐานวิธีการดำเนินการนั้น เพื่อกิจกรรมในลักษณะเดียวกันต่อไป แต่หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผน เราอาจจำเป็นต้องคิดปรับเปลี่ยนแผน หรือเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติก็ได้

แต่เมื่อต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เริ่มจากการระบุปัญหาและคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการกำหนดเป็นแผน (P) และลงมือแก้ปัญหตามแนวทางนั้น ๆ (D) แล้วตรวจสอบผลลัพธ์และประเมินวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เลือกไว้ (C) เมื่อได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลแล้ว หากวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ เป็นวิธีที่ถูกต้องให้นำวิธีนั้นไปใช้กับปัญหาในลักษณะเดียวกันในโอกาสต่อไป แต่หากวิธีการแก้ปัญหานั้นไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ ให้ลองหาทางคิดวิธีการใหม่หรือเริ่มต้นระบุปัญหาใหม่ (A)

2.5 ประโยชน์ของเครือข่ายการมีส่วนร่วม

อุทัย บุญประเสริฐ(2545: 49 – 51) ได้สรุปแนวคิดเห็นของนักวิชาการชาวต่างประเทศ ที่นำหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้ ว่ามีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์มาร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน
2. ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น
3. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียน
4. สร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำทางการศึกษาใหม่ ๆ ในทุกระดับ
5. เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร
6. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงานทำให้เกิดการริเริ่มการมีโครงการใหม่ ๆ ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น
7. การที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เกิดแนวทางการใช้ งบประมาณโดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
8. เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา
9. ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิ์ในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน
10. การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
11. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรในการพัฒนาการเรียนการสอน และโครงการใหม่ ๆ ทางการศึกษาของโรงเรียน

อนันตชัย อุทัยพัฒนาชีพ(อ้างถึงใน ไพโรจน์ มินสาคร 2550: 52) ได้กล่าวถึงการมี ส่วนร่วมว่ามีประโยชน์ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความคิดได้มากกว่า เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิก ได้ระดมความคิดและอภิปรายร่วมกัน
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในเชิงจิตวิทยา
3. การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่าสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. ผู้ร่วมงานจะมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันเกิดความ มีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อองค์กรมากขึ้น

สุธรรม ภูมิรินทร์ (2548: 21) กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาจะเป็นไปด้วยดี ถ้าผู้เข้ามามีส่วนร่วมเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นจะได้รับจากการเข้าร่วมจัดการศึกษาดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาวบ้านเองนั้น ชาวบ้านในฐานะเจ้าของการศึกษาจะทราบดี เขาและบุตรหลานต้องการอะไรจากการศึกษาและไม่ต้องการอะไรในระบบที่เป็นอยู่แล้วความต้องการเหล่านี้เกิดจากการต้องสัมผัสสภาพข้อเท็จจริงในการทำงานและการดำรงชีวิตทั่วไป

2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและการได้มีส่วนร่วมในชุมชนจะนำไปสู่ความรับผิดชอบและเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน

3. การมีส่วนร่วมทำให้มีโอกาสดำเนินการด้านการศึกษามีประสิทธิภาพเป็น การควบคุมการดำเนินงานของระบบราชการให้รอบคอบสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

4. การมีส่วนร่วมทางการศึกษาเปิดโอกาสให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะเมื่อการปกครองท้องถิ่นพัฒนาถึงระดับหนึ่งแล้ว ชาวบ้านจะรู้ว่าเขาเองไม่ได้เป็นเพียงผู้รับผลประโยชน์จากการศึกษาเท่านั้นแต่เขาจะต้องเป็นผู้ให้ด้วย

2.6 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม

ได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากเอกสารทางวิชาการของอุทัย บุญประเสริฐ(2542: ข – ง และ 2545: 47 – 49) และศิริพงษ์ เสาภายน (2550: 56-57) สรุปได้ดังนี้

2.6.1 ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

McGregor ได้เสนอแนะให้เห็นข้อขัดแย้งของบุคคลในองค์กรที่ส่งผลต่อการบริหารแนวคิดนี้มุ่งจะนำมาใช้ให้เป็นมุมมองในการควบคุมบุคลากรในการปฏิบัติงานพร้อมกับพิจารณาในแง่โครงสร้างองค์กร McGregor ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับลักษณะคนไว้ดังนี้

ผู้บริหารที่มองว่าคนเป็นไปตามทฤษฎี X จะมีความคิดว่า

- โดยเฉลี่ยแล้วคนไม่ชอบทำงาน และจะพยายามหลีกเลี่ยงงาน
- เมื่อคนไม่ชอบทำงาน เขาจะต้องได้รับการขู่บังคับ ควบคุม ชี้นำ และบีบบังคับ
- โดยทั่วไปคนชอบให้ชี้นำและต้องมีคนคอยควบคุม

ผู้บริหารที่มองว่าคนเป็นไปตามทฤษฎี Y จะมีความคิดว่า

- ธรรมชาติของงาน คือ การทำงานควบคู่กับการพักผ่อน
- การยอมรับการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ทำให้เกิดผล คือ ความสำเร็จของงาน

- ภายใต้สภาวะการณ์ที่เหมาะสม คนจะยอมรับและมีความรับผิดชอบ

McGregor จากแนวคิดของ McGregor จะเห็นว่า ทฤษฎี X ไม่เหมาะสมกับองค์กรที่มีความเป็นประชาธิปไตยหรือการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะมีความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับความต้องการเติมเต็มในการทำงานของแต่ละบุคคล McGregor จึงให้ความสนใจกับทฤษฎี Y ที่พฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับองค์กรแบบใหญ่มากกว่า

ในส่วนของทฤษฎี Y นั้น เน้นที่โครงสร้างขององค์กรมากจนมีข้อโต้แย้งกับปรัชญาการบริหารจนทำให้ต้องพิจารณาโครงสร้างขององค์กรกันใหม่ ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมงานให้ดีขึ้นจำเป็นต้องเข้ามาแทนที่การกำหนดงานหรือแผนพิเศษ ขนาดของการควบคุมควรกว้างมากกว่าแคบ เพื่อให้อิสระและโอกาสแก่บุคคลที่จะพัฒนางานและเป็นไปตามความต้องการการเน้นย้ำลำดับขั้นการบริหารควรยกเลิกและให้การกระจายอำนาจและมอบหมายการตัดสินใจ อำนาจที่เป็นทางการและใช้เหตุผลอาจทำได้โดยการให้แนวทางการเพิ่มความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น

2.6.2 เอกัตบุคคล/องค์กร Chris Argyris กล่าวว่าระบบราชการซึ่งเข้มงวดขาดความสัมพันธ์ส่วนตัว ทำให้คนไม่สามารถแสดงสมรรถภาพของตนออกมาได้อย่างเต็มที่ ความเจริญงอกงามและการพัฒนาของบุคลิกภาพ และการอุทิศตนให้แก่องค์กรนั้น มักจะไม่ค่อยสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล Argyris ศึกษาโดยวิเคราะห์คุณสมบัติเบื้องต้นของวุฒิภาวะของบุคคลและองค์กรอุปนัย พบว่ามีความไม่สอดคล้องกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งและความเครียดในกลุ่มผู้ปฏิบัติหน้าที่ โดยเสนอว่า บุคลิกภาพของคนจะเริ่มพัฒนาจากไม่มีวุฒิภาวะจนถึงมีวุฒิภาวะต่อเนื่องกันไป จากความไร้เดียงสาของเด็กทารกจนกระทั่งมีวุฒิภาวะในวัยผู้ใหญ่พัฒนาการเช่นนี้เป็นพัฒนาการทางจิตวิทยามากกว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย

จากแนวคิดของอาทริสเกี่ยวกับความต่อเนื่องทางวุฒิภาวะของ เอกัตบุคคลที่มีความต้องการปฏิบัติต่อกิจกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ความต้องการเป็นอิสระการปฏิบัติด้วยวิธีการหลากหลาย ความสนใจการรับรู้ ตำแหน่งหน้าที่เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน รวมทั้งความตระหนักในการควบคุมตนเอง สิ่งเหล่านี้จะมีระดับความต้องการมากขึ้นเรื่อย ๆ ต่อเนื่องกันไป Argyris เชื่อว่าครูและบุคลากรอื่น ๆ ต้องการได้รับเช่นเดียวกับบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูง แต่องค์กรที่เป็นระบบราชการปัจจุบันมักจะกระทำกับบุคคลอื่น ๆ คล้ายกับว่าเขายังไม่มีความวุฒิภาวะสูง ครูและบุคลากรอื่นจึงตอบสนองด้วยการแสดงความก้าวร้าว หรือความเลื่อยชา ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องแสดงท่าทีรับฟังความเห็นมากขึ้น จึงนำไปสู่ความสำเร็จในการทำให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน จุดนี้เองที่เป็นเบื้องหลังความสำเร็จทั้งของบุคคลและองค์กร การจะทำให้โครงสร้างโดยใช้ระบบราชการขององค์กร ประสบความสำเร็จควรลดความเข้มงวด กฎเกณฑ์หรือการดำเนินการต่าง ๆ ลดลดการแบ่งชั้นของงานลงบ้าง มอบอำนาจเพิ่มขึ้น ให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ

ให้โครงสร้างขององค์กรมีความคล่องตัวมากขึ้น Argyris เชื่อว่าโครงสร้างที่ให้อำนาจแก่บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วม นั้น จะมีผลต่อความเจริญและการพัฒนาบุคลากร นอกจากนั้นยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างเอกัตบุคคลและองค์กรลงได้

2.6.3 องค์กรที่ใช้ระบบ 4 (System 4 Organization)

Likert เสนอรูปแบบขององค์กรโดยพยายามตัดระบบราชการออกไปคล้ายกับ McGregor และ Argyris แต่ทฤษฎีของ Likert เป็นการเสนอรายละเอียดของประสิทธิภาพขององค์กรที่มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากกว่า Likert เสนอส่วนประกอบ 3 ส่วนที่อยู่ภายใต้ 4 ระบบ โดยอาศัยผลจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบที่ 1 ที่เริ่มคิดในตอนแรกเป็นการดำเนินการตามระบบราชการ หรือโครงสร้างองค์กรแบบดั้งเดิม ซึ่งจำกัดความเป็นผู้นำ แรงจูงใจมาจากความกลัวและสถานภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา การติดต่อสื่อสารใช้แบบทางเดียว การตัดสินใจมาจากส่วนกลาง การให้คำปรึกษาเป็นลักษณะการสั่งการ ไม่มีการจัดทีมงานให้ความร่วมมือกัน และเป้าหมายการบริหารอยู่ในระดับต่ำ ส่วนระบบ 2 จะพัฒนามาจากระบบ 1 และระบบ 3 มีการกำหนด การมีส่วนร่วม น้อยกว่าระบบ 4 สำหรับระบบ 4 ขององค์กรนั้น Likert เรียกขานระบบนี้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมของกลุ่มซึ่งมีการใช้ทีมงานมากขึ้น ผู้บริหารระดับสูงให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่นมากขึ้น การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้ทุกทิศทาง การตัดสินใจดำเนินการโดยผ่านองค์กรมีการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในทีมงาน

2.6.4 หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management : SBM)

หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มี 5 ประการคือ

2.6.4.1 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นฐานสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของนักเรียน โรงเรียนจะเป็นฐานของการกระจายอำนาจและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งหัวใจของการดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพก็คือการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนกระจายไปสู่ผู้ปฏิบัติในรูปของคณะกรรมการหรือทีมงานอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่กำกับ สนับสนุนและส่งเสริมผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ ให้ผู้ตัดสินใจสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดจากการมีส่วนร่วม ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาจะทำให้เกิดความอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือตนเองได้ สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็ง

2.6.4.2 หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement)

เปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

2.6.4.3 หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People)

ในอดีต การจัดการศึกษาจะทำการกันหลากหลาย โดยครอบครัวและชุมชนบางแห่งให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมามีการรวบรวมการจัดการศึกษาให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาในส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง จึงมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชน ได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

2.6.4.4 หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) ในระบบการศึกษาทั่วไป

มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายของส่วนรวม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีการที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเองโดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

2.6.4.5 หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมี

หน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามข้อกำหนดและนโยบายของชาติ

2.6.5 การมีส่วนร่วมแบบจริงจัง

Lawler ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่เป็นการมีส่วนร่วมในแบบที่จริงจังว่าเป็นการทำให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน ในการแก้ปัญหาและการสร้างความสำเร็จ ให้แก่องค์กรซึ่งต้องอาศัยการกระจาย (Decentralization) สิ่งต่อไปนี้สู่ระดับล่างอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร คือ

1. สารสนเทศ (Information) ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่ทำให้พนักงานซึ่งมีส่วนร่วมและมีอำนาจในการตัดสินใจ ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมองค์กร กลยุทธ์ระบบงานระดับและชนิดของผลงานที่ต้องการ

2. ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skills) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประสิทธิผลของงานและความสำเร็จขององค์กร เป็นความรู้และทักษะในการบริหารและความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

3. อำนาจ (Power) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานและการประเมินผลงาน

4. รางวัล (Rewards) เป็นสิ่งซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจแก่พนักงาน ที่ช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จโดยการให้รางวัลนั้นขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานและความสำเร็จขององค์กร การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและเป็นแนวทางในการกระจายอำนาจหน้าที่ในองค์กร เป็นส่วนของการปรับโครงสร้างองค์กร (Restructure) และปรับกระบวนการสู่ระดับล่างตลอดทั่วทั้งองค์กร เมื่อเกิดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในโรงเรียนการทำงานที่เป็นไปตามความต้องการ (Needs) ของโรงเรียน โดยมีสมาชิกของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการที่มาจากผู้บริหาร ตัวแทนครูตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน ฯลฯ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในการแก้ปัญหา และจัดกิจกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิผล และเพื่อการพัฒนาของโรงเรียนเอง ซึ่งจะตรงกันข้ามกับแนวคิดในการบริหารแบบเดิมที่มีการควบคุมมาจากภายนอก (External Control Management) ซึ่งเป็นลักษณะการบริหารที่โรงเรียนจะถูกควบคุมโดยหน่วยงานจากส่วนกลาง นโยบายการบริหารก็มักจะไม่ตรงกับความต้องการหรือธรรมชาติของโรงเรียน อีกทั้งสมาชิกที่อยู่ในโรงเรียนก็ไม่มีบทบาทสำคัญหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงาน

2.7 เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

ในการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล รวมทั้งการพัฒนาอัจฉริยภาพของนักเรียน ผู้วิจัยใช้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยกำหนดกลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนี้

2.7.1 เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่า คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการนักเรียน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

2.7.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ตามระเบียบจำนวน 15 คน ดังนี้

- 1) ประธานกรรมการ จำนวน 1 คน
- 2) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน

- 3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน
- 4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
- 5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน
- 6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน
- 7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กร ศาสนา

อื่นในพื้นที่ จำนวน 2 คน

- 8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน
- 9) ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูลเป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวน 1 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2543 มีดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา
- 2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา
- 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน
- 6) พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
- 8) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและชาติ
- 9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- 10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรืออนุกรรมการเพื่อกำหนดแผนงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

12) ปฏิบัติการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

2.7.1.2 คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูลตามระเบียบโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ว่าด้วยการบริหารราชการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล เป็นประธานกรรมการ
- 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ทุกคน เป็นกรรมการ
- 3) ผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยของรองผู้อำนวยการโรงเรียนทุกคน เป็นกรรมการ
- 4) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกรรมการ
- 5) หัวหน้าระดับ หัวหน้าคณะสี และหัวหน้าอาคาร สถานที่ เป็นกรรมการ
- 6) ผู้แทนลูกจ้างประจำ เป็นกรรมการ
- 7) ผู้แทนลูกจ้างชั่วคราว เป็นกรรมการ
- 8) ผู้แทนคณะกรรมการนักเรียน เป็นกรรมการ
- 9) รองผู้อำนวยการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูลรับผิดชอบงานในกลุ่มงาน
- 10) บริหารทั่วไป เป็นกรรมการและเลขานุการ

มีดังนี้

1) เป็นที่ปรึกษาด้านการบริหารและการจัดการศึกษาให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานการเงินและงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

2) วางแผนดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันปฏิบัติตามแผน ติดตามประเมินผล ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโดยเน้นผลประโยชน์สูงสุดเกิดกับนักเรียนโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูลทุกคน คณะครู และบุคลากรในโรงเรียน ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารและการจัดการศึกษา

2.7.1.3 สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ก่อตั้งมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2482 นับว่าได้ก่อตั้งมาเป็นเวลาอันยาวนาน และทำคุณประโยชน์ให้กับโรงเรียนอย่างมากมา คณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ตามข้อบังคับสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียน

อำมาตย์พานิชนุกูล มีจำนวน 29 คน ประกอบด้วย นายกสมาคมศิษย์เก่าอำมาตย์พานิชนุกูล จำนวน 1 คน อุปนายก จำนวน 2 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 2 คน เภรัณยูิก จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเภรัณยูิก จำนวน 1 คน ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 คน ปฏิคม จำนวน 1 คน นายทะเบียน จำนวน 1 คน ผู้ช่วยนายทะเบียน จำนวน 1 คน กิจกรรมพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยกิจกรรมพิเศษ จำนวน 2 คน ผู้ประสานงาน จำนวน 8 คน พัฒนาองค์กร จำนวน 1 คน ผู้ช่วยพัฒนาองค์กร จำนวน 1 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสมาคมศิษย์เก่า มีดังนี้

- 1) เพื่อผดุงความสามัคคีธรรม แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นระหว่างสมาชิก
- 2) เพื่อบำรุงการส่งเสริมการศึกษา การกุศลสาธารณประโยชน์และกีฬา
- 3) สนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าของโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล และโรงเรียนในจังหวัดกระบี่
- 4) ช่วยเหลือสมาชิกในกรณีต่าง ๆ ตามสมควรแก่กรณี

2.7.1.4 สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

ข้อบังคับสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล กำหนดให้มีคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ประกอบด้วย นายกสมาคม อุปนายก เลขานุการ เภรัณยูิก ปฏิคม นายทะเบียน ประชาสัมพันธ์ และกรรมการตำแหน่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะกรรมการเห็นสมควรกำหนดให้มีขึ้น รวมจำนวน 31 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

- 1) ออกระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติ โดยระเบียบปฏิบัตินั้น จะต้องไม่ขัดต่อข้อบังคับฉบับนี้
- 2) แต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ของสมาคม
- 3) แต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษา หรืออนุกรรมการได้แต่กรรมการที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการจะสามารถอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกินวาระของคณะกรรมการที่แต่งตั้ง
- 4) เรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี และประชุมวิสามัญ
- 5) แต่งตั้งกรรมการในตำแหน่งอื่น ๆ ที่ยังมีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- 6) บริหารกิจการของสมาคม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตลอดจนมีอำนาจอื่น ๆ ตามที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้ ซึ่งวัตถุประสงค์ของสมาคม มี 5 ข้อ คือ

(1) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครองกับสมาชิกอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา ศิลธรรม วัฒนธรรม และสวัสดิภาพของนักเรียนและเยาวชน

(2) เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ ในการแก้ไขปัญหา และอบรมสั่งสอนนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้ง การให้การแนะแนวในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ และให้โอกาสผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

(3) ร่วมมือกับรัฐบาล องค์กร สมาคมหรือคณะบุคคลในอันที่จะ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีพลานามัยสมบูรณ์ และมีอาชีพในอนาคต เพื่อที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติ

(4) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็นประโยชน์ สนับสนุน การศึกษา สวัสดิการของนักเรียนและครู และการบริหารโรงเรียน

(5) เพื่อที่จะให้สมาคมได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงตามครรลองประชาธิปไตย ทั้งนี้ ต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง และการดำเนินงานใด ๆ อันจะขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสมาคม

7) รับผิดชอบในกิจการทั้งหมด รวมทั้งการเงินและทรัพย์สินทั้งหมดของสมาคม

8) จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญ ตามที่สมาชิกสามัญ จำนวน 1 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด เข้าชื่อร้องขอให้จัดประชุมใหญ่สามัญขึ้น ซึ่งการนี้จะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญขึ้นภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอ

9) จัดทำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ทั้งที่เกี่ยวกับการเงิน ทรัพย์สินและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและสามารถจะให้สมาชิกตรวจสอบได้เมื่อสมาชิกร้องขอ

10) จัดทำบันทึกการประชุมต่าง ๆ ของสมาคม เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานและจัดส่งให้สมาชิกได้รับทราบ

11) มีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้

2.7.1.5 คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

ระเบียบโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ว่าด้วยคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับโรงเรียน จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ประธาน จำนวน 1 คน รองประธาน จำนวน 2 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ

จำนวน 1 คน ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน ปฏิคม จำนวน 1 คน นายทะเบียนจำนวน 1 คน และกรรมการ จำนวน 4 คน ซึ่งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ระดับชั้นเรียนคัดเลือกกันเองให้ได้จำนวน 13 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

- 1) ร่วมสนับสนุนกิจกรรมสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ร่วมสร้างสายใยสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง
- 3) สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 4) ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะต่อสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและสถานศึกษา
- 5) จัดประชุมกรรมการและผู้ปกครองในห้องเรียนตามเหมาะสมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 6) จัดทำทำเนียบนักเรียนและผู้ปกครองโดยละเอียดและส่งสำเนาให้เลขานุการเครือข่ายผู้ปกครองในระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน
- 7) กรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในระดับโรงเรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลและกิจกรรมของแต่ละระดับชั้นนำเสนอโรงเรียนเพื่อดำเนินการต่อไป
- 8) คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับโรงเรียนจัดประชุมใหญ่ คณะกรรมการเครือข่ายทุกระดับ ตามความเหมาะสมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.7.1.6 คณะกรรมการนักเรียนโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล

ระเบียบโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล ว่าด้วยคณะกรรมการนักเรียน โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล พ.ศ. 2547 มีคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

- 1) คณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธานกรรมการ รองผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 ฝ่าย เป็นกรรมการ ผู้แทนครู จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ ผู้แทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ เลขานุการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ปรึกษา

- (1) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่คณะกรรมการนักเรียนเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามระเบียบ และการประชุมทุกครั้งให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเข้าร่วมประชุมอย่างน้อย 3 คน

(2) สนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(3) ให้คำปรึกษา แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยับยั้งการดำเนินการใด ๆ ของคณะกรรมการนักเรียนในกรณีที่เห็นว่าการดำเนินการนั้น ๆ นำมาหรืออาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่นักเรียนหรือโรงเรียนหรือการดำเนินการนั้น ๆ ขัดต่อระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายของบ้านเมือง

2) คณะกรรมการนักเรียน ประกอบด้วย ประธานนักเรียน จำนวน 1 คน รองประธานนักเรียน จำนวน 3 คน เลขานุการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 1 คน ภูมิคม จำนวน 1 คน ผู้ช่วยภูมิคม จำนวน 1 คน สวัสดิการ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยสวัสดิการ จำนวน 1 คน ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน สารณียกร จำนวน 1 คน ผู้ช่วยสารณียกร จำนวน 1 คน กีฬา จำนวน 1 คน ผู้ช่วยกีฬา จำนวน 1 คน เจริญญิก จำนวน 1 คน ผู้ช่วยเจริญญิก จำนวน 1 คน ประธานคณะสี สีละ 1 คน ตัวแทนห้อง ห้องละ 2 คน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการนักเรียน

(1) บริหารงานกิจกรรมนักเรียน
(2) กรรมการทุกคนมีสิทธิเสนอ สนับสนุน หรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(3) รับฟังข้อเสนอแนะของนักเรียนทั่วไปและข้อเสนอแนะของโรงเรียน
(4) ดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมนักเรียน
(5) เสนอผลการประชุมหรือมติที่ประชุมต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

2.7.2 เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย บุคคล องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาในประเทศ/ต่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษา สถาบันทางศาสนา องค์กรระหว่างประเทศ เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาอัจฉริยภาพ ของนักเรียนโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล ในปีการศึกษา 2549 และ ปีการศึกษา 2550 โดยร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผนร่วมประเมินผลและร่วมปรับปรุงพัฒนาแต่ละเครือข่าย

2.7.2.1 บุคคล ได้แก่ ประชาชนโดยทั่วไป ข้าราชการ ลูกจ้าง พ่อค้า นักธุรกิจ ศิษย์เก่าและผู้ปกครองนักเรียน

2.7.2.2 องค์กรภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานทางราชการ และองค์กรของทางราชการ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ สำนักงานจังหวัดกระบี่ โรงพยาบาลกระบี่ กอง

กำกับกับการตำรวจภูธรจังหวัดกระบี่ อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกระบี่ และแรงงานจังหวัดกระบี่ เป็นต้น

2.7.2.3 องค์กรเอกชน ได้แก่ บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ ชมรม สมาคม กลุ่มและองค์กรที่มีใช้องค์กรของทางราชการ เช่น หอการค้าจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ สโมสรโรตารีกระบี่ สโมสรไลออนกระบี่ สถานีเคเบิลทีวี (KTV) สถานีวิทยุชุมชน โรงแรมเชราดันกระบี่บีช โรงแรมเดอะทับบแซก สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย สมาคมฝรั่งเศส เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เครือข่ายครูสอนภาษาญี่ปุ่น เครือข่ายครูสอนภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และชมรมครูภาษาญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย (JTAT : Japanese Teachers Association of Thailand) เป็นต้น

2.7.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ และองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง เป็นต้น

2.7.2.5 สถานศึกษาในประเทศ/ต่างประเทศ ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดการศึกษาดำเนินการต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งของรัฐและเอกชนในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษใน 14 จังหวัดภาคใต้ สถาบันสอนภาษา Coleman College ประเทศสิงคโปร์ สถาบันสอนภาษา Cambridge College ประเทศสิงคโปร์ และโรงเรียน Masan Jeil Girl School เมืองมาซาน ประเทศเกาหลีใต้ เป็นต้น

2.7.2.6 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่นในประเทศไทยที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัย Saint John และมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นต้น

2.7.2.7 สถาบันทางศาสนา ได้แก่ วัดในศาสนาพุทธ มัสยิดในศาสนาอิสลาม และโบสถ์ในศาสนาคริสต์ รวมทั้งพระ ผู้นำศาสนา นักบวช คณะกรรมการ หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่รับผิดชอบศาสนกิจของศาสนาต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการอิสลามจังหวัดกระบี่ มัสยิดบ้านคลองหิน ตำบลไสไทย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ มัสยิดกลางจังหวัดกระบี่ และหน่วยสอบคุรุสัมพันธ์ที่ 64 โรงเรียนวิทยาการอิสลาม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

2.7.2.8 องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ หน่วยงาน สถาบันและองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สโมสรโรตารีสากล สำนักส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Hanban) สาธารณรัฐประชาชนจีน องค์กร UNESCO American Felid Service : AFS, Amsum Youth Center :

AYC The Japanese-Language Institute , Urawa The Japan Foundation 5-6-36 Kita-Urawa , Urawa-ku Saitama City และ The Japan Foundation Japanese-Language Institute , Kansai เป็นต้น

3. การประเมินโครงการ

3.1 ความหมายของโครงการ

มีผู้อธิบายความหมายของการประเมินไว้หลายท่าน ดังนี้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 1) ให้ความหมายว่าโครงการ หมายถึง กิจกรรมที่จัดทำขึ้นด้วยวัตถุประสงค์บางประการ ทั้งนี้ผู้จัดทำโครงการมุ่งหวังว่าเมื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์ หรือตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้แล้วจะบรรลุวัตถุประสงค์

สมคิด พรหมจ้อย (2542: 34) ให้ความหมายโครงการ คือ กลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมีความเป็นเอกเทศและแต่ละกิจกรรมจะมีเป้าหมายอันเดียวกัน มีลักษณะที่เด่นชัดมีการกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดโครงการและมักจะเป็นงานพิเศษที่ต่างไปจากงานประจำ

ธีรยุทธ พึ่งเกียรติ และคณะ (2545: 79) ให้ความหมายว่า โครงการ หมายถึง หน่วยแผนงานหรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน และมักจะเป็นงานพิเศษที่ต่างไปจากงานประจำโครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

ทวีป ศิริวิเศษ (2544: 31) ให้ความหมายว่า โครงการ คือ กลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน มุ่งตอบสนองเป้าหมายเดียวกันในแผนงานเดียวกัน โดยมีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่ชัดเจน และเป็นงานพิเศษหรือต่างไปจากงานประจำ (Routine) โครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

สำราญ มีแจ้ง (2543: 5) ให้ความหมายว่า โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมแผนงานหรือส่วนหนึ่งของแผนงานที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

สรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ มีวิธีดำเนินการ และผู้รับผิดชอบดำเนินการต่าง ๆ มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอนไว้อย่างชัดเจน

3.2 ความหมายของการประเมิน

มีผู้อธิบายความหมายของการประเมินไว้หลายท่าน ดังนี้

รัตน์ะ บัวสนธิ์ (2540: 8) สรุปว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้อไปเทียบกับเกณฑ์แล้วตัดสินใจให้คุณค่าต่อข้อมูลของสิ่งนั้น ๆ

ทองหล่อ เดชไทย (2540: 271) ให้ความหมายว่า การประเมินผล คือ การเรียนรู้และการใช้บทเรียนต่าง ๆ อย่างมีระบบเพื่อปรับปรุงกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่และปรับแก้วางแผน โดยการพิจารณาเลือกอย่างระมัดระวังสำหรับอนาคต ซึ่งเกี่ยวข้องถึงการวิเคราะห์โครงการด้านความเกี่ยวข้อง (Relevance) การกำหนดเกณฑ์ (Formulation) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การยอมรับ (Acceptance) ของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 317) ให้ความหมายว่า การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบและวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ ในขั้นของการวางแผน และเมื่อนำแผนไปดำเนินการแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ จึงจะทำให้รู้ว่าสิ่งที่แผนต้องการกับผลที่เกิดขึ้นตรงกันหรือแตกต่างกันเพียงใดด้วยเหตุอะไรบ้าง เป็นเหตุผลจากปัจจัยภายนอกหรือภายในของแผนอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อรู้วางแผนจะได้นำไปพิจารณาและใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541: 20) ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการใช้หรือเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สมคิด พรหมจู้ (2542: 28) ให้ความหมายว่า การประเมิน หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด

องค์การอนามัยโลก (WHO 1996 อ้างใน นันทา อ่วมกุล 2543: 32) ได้ให้ความหมายของการวัดผลการดำเนินงานหรือการประเมินผลว่า เป็นวิธีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบจากประสบการณ์ และการใช้บทเรียนที่เรียนรู้นำมาปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันและการส่งเสริมการวางแผนให้ดียิ่งขึ้น มุ่งให้บริการสาธารณสุขอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ประสิทธิ์ ลีระพันธ์ (2545: 35) ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของการปฏิบัติงานตามโครงการ แนวคิดใหม่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาไม่ใช่ประเมินเพื่อการจับผิดเพื่อการลงโทษหรือให้รางวัล หลักการประเมิน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ (Pre-Project Evaluation) คือ ประเมินแผนงานโครงการที่เราจัดสร้างขึ้นมา ว่ามีหรือไม่มีความเป็นไปได้หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์สอดคล้องกับปัญหา เป็นไปได้หรือไม่ในการปฏิบัติ

2) การประเมินผลระหว่างดำเนินการ(On Going Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุง แก้ไขเพื่อพัฒนา เป็นการประเมินที่สำคัญมาก

3) การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อจะบอกสิ่งที่เราทำงานมาทั้งหมดนั้นบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ แค่ไหน อย่างไร และสร้างผลกระทบอะไรบ้าง

ธีรยุทธ พึ่งเทียร และคณะ (2545: 72) ได้กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูง

$$\begin{array}{ccccc} \text{การประเมิน} & = & \text{การวัด} & + & \text{การตัดสินใจ} \\ \text{(Evaluation)} & & \text{(Measurement)} & & \text{(Judegenent)} \end{array}$$

Worthen and Sander (1987 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์. 2547: 2) ให้ความหมายว่าการประเมินเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย การจัดหาสารสนเทศเพื่อตัดสินใจคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต กระบวนการ หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการพิจารณาศักยภาพของทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการศึกษาจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินโครงการให้เหมาะสมเพื่อให้โครงการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยประเมินใน 3 ด้าน คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการดำเนินงาน และประเมินผลการผลิตของการดำเนินงาน

3.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540: 2) กล่าวว่า การประเมินผลแผนงานโครงการเป็นการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ การตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินแผนงานโครงการ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

สุณี หงส์วิเศษ (2546: 28) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบคุณค่าของสิ่งที่ต้องการจัดเพิ่มพิจารณาจุดเด่นจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วนำมาตัดสินใจคุณค่าโดยเปรียบเทียบตามโครงการเพื่อนำผลเหล่านั้นมาตอบคำถามต่าง ๆ ให้ผู้บริหารทราบ

ประชุม รอดประเสริฐ (2545: 73) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการและพิจารณาปัจจัยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้น ๆ อย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินต่อไปหรือยุติการดำเนินโครงการนั้น

ปราณี วัฒนกุล (2548: 31) ให้ความหมายการประเมินผลโครงการว่าเป็นกระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ (หรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนงาน) เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ว่าดี มีประสิทธิภาพได้ผลเพียงใด

Stufflebeam (1989) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินโครงการที่เป็นจริง โดยใช้เทคนิคทางการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของโครงการ และช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้อย่างถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากขึ้นเพียงใด ควรพัฒนาต่อไปหรือยุติหรืออย่างไร

3.4 ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

ในปัจจุบันยอมรับว่าการประเมินย่อมนำไปสู่การปรับปรุงงานหรือโครงการในทุกด้าน ซึ่งเป็นแนวคิดที่เข้ามามีทดแทนความเข้าใจผลที่ว่า การประเมินเป็นการจับผิด การประเมินเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของการวางแผนและการบริหารงานหรือโครงการ ไม่ว่าในด้านใดจำเป็นต้องอาศัย การประเมินที่เป็นระบบ คือ มีการประเมินทั้งเหตุและประเมินผล กล่าวได้ว่าผลการประเมินย่อมทำให้ผู้บริหารได้ทราบจุดเด่น จุดด้อย เพื่อจะได้เสริมจุดเด่น และแก้ปัญหาจุดด้อยได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการย่อมต้องการทราบล่วงหน้าว่างานหรือโครงการนั้นได้บรรลุเป้าหมายเพียงใด คู่มีค่ากับทุนหรือแรงงานที่ลงไปหรือไม่ คำตอบเหล่านี้จะได้จากการประเมินผล ผลของการประเมินที่เชื่อถือได้ต้องเป็นการประเมินโครงการหรืองานที่มีการดำเนินการอย่างมีจุดหมายที่ชัดเจนดำเนินการประเมินอย่างเป็นระบบและมีความเป็นปรนัย

การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายตามความคิดเห็นของนักวิชาการในหลายแง่มุมดังต่อไปนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544: 92 - 93) ได้สรุป วัตถุประสงค์สำคัญของการประเมินว่า เพื่อช่วยปรับปรุงการบริหารงานหรือโครงการ ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพสูงสุดวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมินมีดังนี้

- 1) เพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนางานหรือโครงการต่าง ๆ
- 2) เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ของงานหรือโครงการต่าง ๆ
- 3) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่าง

ถูกต้องเหมาะสม

4) กระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

Moursund (1973: 9) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการไว้ดังนี้

1) เพื่อที่จะทราบว่าการปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2) เพื่อที่จะทราบว่าเป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติจริงหรือไม่และเป็น

เป้าหมายที่มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

Mitzel (1982: 594 - 595) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ

3 ประการที่

1) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ

2) เพื่อให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง

3) เพื่อบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

Rossi & Freeman (1982:15) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการมีความมุ่งหมายตาม

เหตุผล ดังต่อไปนี้

1) เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ

2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ

3) เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ

4) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการเพื่อการตัดสินใจ

ในการสนับสนุนโครงการ

5) เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

จากความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาตลอดจนแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.5 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการไว้หลายประเด็นดังต่อไปนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2545: 75 - 76) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินผลโครงการช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528: บทนำ) กล่าวว่า การบริหารโครงการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง จะบังเกิดผลอย่างไรมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการประเมินผลโครงการที่เป็นระบบ คือผลจากการประเมิน

โครงการจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของโครงการเพื่อดำเนินการแก้ไข ได้ทันทั่วทั้งทีในฐานะที่เป็นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ เมื่อได้ดำเนินไปแล้วย่อมต้องการ ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด คำนึงกับเงินที่ลงทุนไปหรือไม่ คำตอบเหล่านี้ จะได้จากการประเมินผลโครงการ การดำเนินการโครงการในแง่มุมต่าง ๆ อย่างทันทั่วทั้งทีในขณะที่ โครงการนั้นกำลังเนืองอยู่ย่อมนำโครงการไปสู่ความสำเร็จโครงการมากน้อยเพียงใด และควรยุติ หรือพัฒนาต่อไปอย่างไร

สมคิด พรหมจ้อย (2544: 30) กล่าวว่า การประเมินมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและ บริหารโครงการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนหรือโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนิน โครงการตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
- 3) ช่วยให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนิน โครงการ
- 4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยาย การดำเนินการโครงการต่อไป
- 5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการว่าเป็น อย่างไร คำนึงกับการลงทุนหรือไม่
- 6) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงานจุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและ พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าความสำคัญของการประเมินโครงการ มีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนใน การบริหารงาน การจัดทำโครงการต่าง ๆ ผู้บริหารสามารถนำผลการประเมินโครงการมาตัดสินใจ วางแผนบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.6 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2542: 28) สรุปประโยชน์ของการประเมินได้ดังนี้

- 1) ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวางแผน และโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการตลอดจน การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน (กรณีประเมินก่อนดำเนินโครงการ)

3) ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ

4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และวินิจฉัยว่าจะดำเนินงานโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานหรือไม่

5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่

6) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

3.7 ประเภทของการประเมินโครงการ

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

Stufflebeam and Webster (อ้างถึงใน ปราณี วัฒนกุล, 2548: 34 - 34) ได้จำแนกการประเมินทางการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) ได้แก่ การประเมินที่ผลการประเมินให้คุณค่าบวกหรือลบต่อวัตถุหรือเรื่องที่ศึกษาโดยไม่คล้อยจองกับคุณค่าที่แท้จริงของเรื่องนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ แบบที่ถูกการเมืองควบคุม (ประเมินเพื่อรับเพิ่มหรือรักษาอิทธิพล อำนาจหรือเงินตรา) และแบบที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (ประเมินเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อเรื่องนั้น)

2) การประเมินที่แท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งศึกษาคุณค่าของเรื่องหรือสิ่งนั้น ๆ แบ่งออกเป็น 6 ประเภทย่อย ๆ คือ การให้เครดิตหรือประกาศนียบัตรการศึกษา เพื่อยุติการศึกษาเพื่อการตัดสินใจ การศึกษาในด้านผู้บริโภคร (เพื่อการบริการ) การศึกษาโดยใช้ลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (คุณค่าของกิจกรรม) และการศึกษาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ

รัตนะ บัวสนธ์ (2540: 21) แบ่งประเภทของการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการได้ 3 ประเภท ได้แก่

1) การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน หรือการประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ

2) การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงานหรือการประเมินผลขณะดำเนินโครงการ

3) การประเมินผลโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานหรือการประเมินผลภายหลังสิ้นสุดโครงการ

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546: 105) กล่าวว่า การประเมินโครงการนั้นสามารถจำแนกประเภทของการประเมิน โดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 1) การประเมินความต้องการจำเป็น
- 2) การประเมินกระบวนการ
- 3) การประเมินผลผลิต
- 4) การประเมินประสิทธิภาพ

นอกจากการแบ่งประเภทของการประเมินโครงการดังที่กล่าว การประเมินยังอาจแบ่งออกได้อีก 3 ประเภท ตามระยะเวลาที่ทำการประเมินดังนี้

1) การประเมินระหว่างการดำเนินงาน เป็นการประเมินเพื่อติดตามดูผลผลิตของโครงการนั้น ๆ กำลังดำเนินอยู่การประเมินประเภทนี้ให้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ที่จำเป็นแก่ผู้จัดการโครงการและผู้ตัดสินใจเพื่อปรับนโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนการจัดการทรัพยากรของโครงการ ผลจากการประเมินระหว่างการดำเนินงานนี้อาจจะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนโครงการใหม่ด้วย

2) การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินเพื่อวิเคราะห์ผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการ การประเมินประเภทนี้ จะให้สารสนเทศที่จำเป็นทั้งหมดแก่ผู้ตัดสินใจและผู้วางแผนสำหรับการใช้เพื่อการวางแผนโครงการใหม่ และเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลในอนาคตต่อไป

3) การประเมินย้อนหลัง เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบย้อนหลังเมื่อโครงการสิ้นสุดไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่งว่า มีผลกระทบจากโครงการหรือไม่ อย่างไร (เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี 2546: 102 - 103)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540: 20) ได้แบ่งการประเมินโครงการไว้หลายประเภท ดังนี้

1) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินขณะโครงการหรือกิจกรรมนั้นดำเนินอยู่ ซึ่งสามารถนำผลประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นอย่างทันที่ และการประเมินเพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อบ่งชี้ระดับสัมฤทธิ์ผลของโครงการเป็นการประเมินหลังจากสิ้นสุดโครงการแล้ว

2) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินที่ยึดเป้าหมายของโครงการหรืองานที่เป็นเกณฑ์ ซึ่งเรียกว่า Goal-Based Evaluation การประเมิน

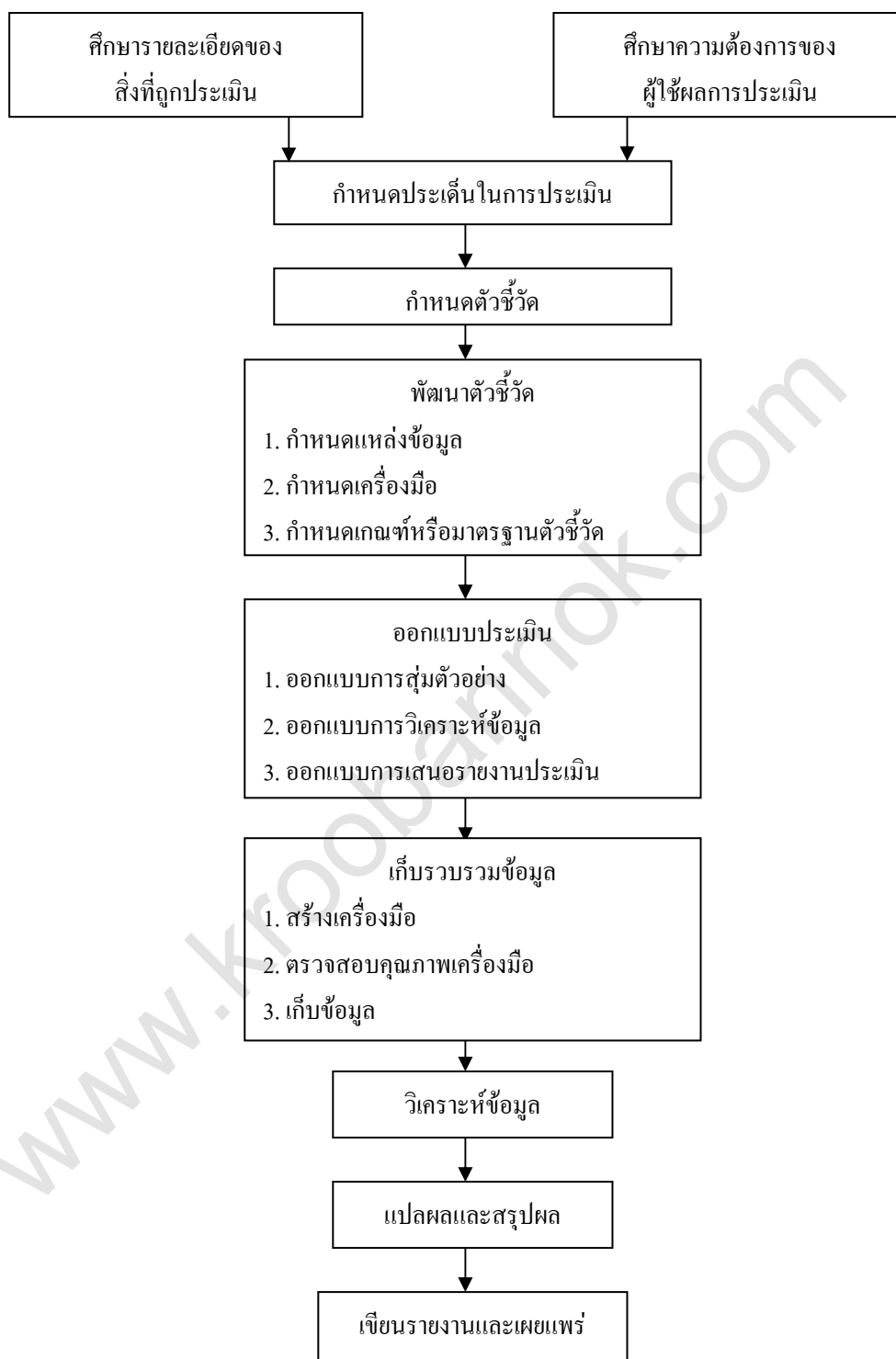
ตามแนวนี้นี้ คือ นำผลวัดมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของโครงการ ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นการประเมินที่เป็นอิสระจากเป้าหมายของโครงการ (Goal-Based Evaluation) การประเมินตามแนวทางนี้ ผู้ประเมินไม่จำเป็นต้องทราบเป้าหมายของโครงการเป็นการประเมินผล ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทั้งผลโดยตรงและผล โดยอ้อมของโครงการตลอดจน การประเมินผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบของโครงการ

3) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมินโดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ (Intrinsic Evaluation) โดยเฉพาะการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนงานโครงการก่อนเสนอเพื่อขออนุมัติให้ดำเนินการกระบวนการดังกล่าว เรียกว่าการวิเคราะห์โครงการ (Project Appraisal or Analysis) ระยะที่ 2 การประเมินขณะดำเนินงานหรือโครงการ (On Going Evaluation) เพื่อพิจารณาความก้าวหน้าของโครงการ ผลการประเมินในระยะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงานและระยะสุดท้าย คือ การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด เมื่อสิ้นสุดโครงการ และหลังจากสิ้นสุดโครงการไประยะหนึ่ง กระบวนการประเมินหลังจากโครงการสิ้นสุดไประยะหนึ่ง เรียกว่า กระบวนการติดตามผล (Follow-Up Study)

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า มีนักวิชาการเสนอการแบ่งประเภทของการประเมินโครงการไว้หลายประเภท ตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง ซึ่งแต่ละประเภทมีเกณฑ์ในการแบ่งแตกต่างกัน พอสรุปได้ดังนี้ คือ ถ้าแบ่งตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายจะแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และการประเมินการตัดสินผล (Summative Evaluation) ถ้าแบ่งตามลำดับเวลาจะแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน การประเมินผลโครงการ ขณะดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงานเป็นต้น สรุปได้ว่าประเภทของการประเมินผลโครงการมีหลายประเภทซึ่งแต่ละประเภทมีหลักการ แนวคิด และเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป ผู้นำไปใช้จะเลือกใช้ตามความเหมาะสมอาจมีการดัดแปลง ปรับปรุงแนวคิดและวิธีการประเมินให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและวัตถุประสงค์โครงการ

3.8 ขั้นตอนการประเมินโครงการ

ขั้นตอนการประเมินจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะประเมินเป็นสำคัญ โดยขั้นตอนการประเมินโครงการ มีรายละเอียดดังภาพ 2

ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการประเมินโครงการ

3.9 การกำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ

สุวิมล ติรกันันท์ (2547: 37 - 39) ได้สรุปว่าการกำหนดประเด็นในการประเมินจะพิจารณาต่อไปนี้

1. พิจารณาวัตถุประสงค์ของโครงการ

เป็นการนำวัตถุประสงค์ที่กำหนดเป็นประเด็นในการประเมินหากขั้นตอนการจัดทำนโยบายและแผนเป็นไปตามขั้นตอน การประเมินสามารถกำหนดประเด็นการประเมินได้ตามกิจกรรม เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดหมาย ตามลำดับ ดังนั้นผู้ประเมินต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของโครงการก่อนที่จะเริ่มกำหนดประเด็นการประเมิน

2. พิจารณาความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน

ผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ ผู้ให้ทุน ผู้มีหน้าที่จัดทำนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ลักษณะของสิ่งที่บุคคลแต่ละระดับต้องการทราบจะแตกต่างกันออกไป เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการต้องการทราบว่า ผลที่ได้เป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ในขณะที่ผู้บริหารระดับสูงต้องการทราบมากกว่าผลที่ได้ อาจต้องการทราบถึงคุณภาพของการดำเนินการ โครงการตั้งแต่ต้นจนจบ ปัญหาที่พบคือ

2.1 ผู้ใช้แต่ละระดับจะมีคำถามหรือประเด็นที่ต้องการประเมินแตกต่างกันไปตามภาระหน้าที่ที่ตนมีอยู่จนทำให้ลืมเป้าหมายที่แท้จริง

2.2 การที่แต่ละฝ่ายมีประเด็นที่แตกต่างกันทำให้การประนีประนอมระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทำได้ยาก และการประเมินที่ละประเด็นเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ เนื่องจากโครงการมีระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน มีการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด การประเมินทุกประเด็นในคราวเดียวกันจะเหมาะสมมากกว่า เพราะผู้ประเมินสามารถวางแผนออกแบบการประเมินได้สอดคล้องกันได้

3. พิจารณาจากประสบการณ์ของผู้ประเมิน

หากผู้ประเมินมีประสบการณ์ด้านการประเมินมาก จะทำให้สามารถระบุถึงประเด็นการประเมินโครงการแต่ละประเภทได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบของผู้ใช้ผลการประเมินอย่างไรก็ตาม การกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินจากประสบการณ์ของผู้ประเมินยังมีปัญหา

วิสัยทัศน์ของผู้ประเมิน ว่าเป็นคนมองภาพงานลักษณะทั้งระบบหรือเป็นคนมองภาพงานทีละด้าน การมองภาพทั้งระบบมีประโยชน์มากในการประเมินโครงการใหญ่ ๆ การประเมินแผนงานที่ประกอบด้วยแผนโครงการจำนวนมาก และการประเมินนโยบายซึ่งประกอบด้วยแผนงาน และแผนโครงการ

ภูมิหลังของผู้ประเมิน ส่วนใหญ่แล้วการกำหนดประเด็นจะเป็นไปตามสาขาที่ตนศึกษาหรือเป็นการกำหนดตามภาระหน้าที่การงานที่ตนปฏิบัติอยู่ ทำให้ขาดการพิจารณาประเด็นที่สำคัญอื่น ๆ

4. แบบจำลองที่ใช้กันทั่วไปมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 Descriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อบรรยายอธิบายลักษณะของสิ่งต่าง ๆ และอาจมีส่วนที่แสดงสิ่งที่คาดหวังในแบบจำลองนั้นอีกด้วย

4.2 Prescriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้น โดยลักษณะเป็นกฎหรือแนวทางไปสู่การปฏิบัติ ผู้ใช้แบบจำลองจะอาศัยแบบจำลองนี้เป็นกรอบแนวคิดเป็นวิธีการในการดำเนินงาน

5. พิจารณาจากสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

ในการพิจารณาประเด็นการประเมินจากสิ่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะเริ่มต้นระบุจากสิ่งที่เกี่ยวข้องก่อน จากนั้นจึงกำหนดประเด็นที่ต้องการในการประเมินโครงการความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่ แต่สิ่งที่ผู้ใช้ต้องการผลจากการประเมิน คือ ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข ขยายหรือยุติโครงการผิดพลาด เพื่อจะได้แก้ไขได้ถูกต้อง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด ประกอบด้วย การประเมิน 4 ประเภท คือ

5.1 การประเมินสิ่งป้อนเข้าสู่โครงการ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกนำมาเข้าร่วมโครงการ

5.2 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินการปฏิบัติงานตามนโยบาย แนวทาง ขั้นตอน ที่กำหนดไว้ว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

5.3 การติดตามกำกับงาน (Monitoring) หมายถึง การประเมินเพื่อตรวจสอบ ว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานโครงการที่วางไว้หรือไม่

5.4 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของโครงการ เมื่อดำเนินโครงการไปได้ระยะหนึ่ง เพื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงแนวทางดำเนินโครงการ

3.10 รูปแบบการประเมินผลโครงการ

คำว่า “รูปแบบการประเมินโครงการ” หรือ “Model of Program Evaluation” เป็นคำที่ค่อนข้างจะให้ความหมายอธิบายได้ยาก เพราะเหตุว่า คำว่า “รูปแบบ” ซึ่งแปลมาจาก Model ในภาษาอังกฤษนั้น ภาษาไทยที่เราใช้กันทางวิชาการจะใช้อยู่หลายคำ เช่น โครงร่าง แบบจำลอง โครงแบบ ซึ่งคำต่าง ๆ ที่เราใช้อยู่นี้ดูเหมือนกันคล้าย ๆ จะเข้าใจความหมาย แต่ถ้าให้อธิบายความหมายของคำให้ชัดเจนอธิบายได้ไม่ชัดเจนเท่าใดนัก นั่นคือ จะหมายถึง ร่างหรือ แก่โครงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่

แสดงให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดของสิ่งนั้น Model เป็นเพียงกรอบหรือความคิดของสิ่งต่าง ๆ ที่ยังมิได้ลงมือปฏิบัติและเป็นลักษณะนามธรรม ดังนั้น เมื่อเราใช้คำว่า “รูปแบบการประเมินโครงการ” น่าจะหมายถึง กรอบความคิดเค้าโครงหรือร่างในการประเมินโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับโครงการ รัตนะ บัวสนธ์ (2540: 99) และ สมคิด พรหมจรรย์ (2544: 41) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า รูปแบบการประเมินโครงการ แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมินหรือกระบวนการของการประเมิน ในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาเรื่องใดบ้าง (What) ในขณะเดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการเสนอแนะวิธีการ (How)

ได้มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินไว้หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีแนวคิดทฤษฎีเหตุผล และวิธีการประเมินที่แตกต่างกัน ดังนี้

Popham (อ้างถึงใน ปราณี วัฒนกุล 2548: 31) ได้สรุปว่า รูปแบบของการประเมินทางการศึกษามีอยู่ 4 ลักษณะ คือ

- 1) รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก
- 2) รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในเป็นหลัก เป็นรูปแบบที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไปในการประเมินทางการศึกษา เช่น ในการรับรองวิทยฐานะของโรงเรียน

3) รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายนอกเป็นหลัก

4) รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ

Ernest House (อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ. 2535: 85 - 88) แบ่งรูปแบบการประเมินโครงการได้ดังนี้

- 1) การประเมินโครงการแบบวิเคราะห์ระบบ (System analysis)
- 2) การประเมินโครงการแบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objective)
- 3) การประเมินโครงการแบบยึดการตัดสินใจ (Decision making)
- 4) การประเมินโครงการแบบยึดความเป็นอิสระจากเป้าหมาย (Goal-free)
- 5) การประเมินโครงการแบบศิลปวิจารณ์ (Art criticism)
- 6) การประเมินโครงการแบบการรับรองมาตรฐาน (Accreditation)
- 7) การประเมินโครงการแบบสืบสวน สอบสวน (Adversary)
- 8) การประเมินโครงการแบบถ่ายทอด (Transaction)

สมคิด พรหมจรรย์ (2544: 42) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับการกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าโครงการนั้น

3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544: 91 - 308) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินตามแนวปรัชญาประโยชน์นิยมกับปรัชญาสหญาณและพหุนิยม ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) การประเมินตามวัตถุประสงค์ เป็นการประเมินที่เน้นการดำเนินงานทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ระบบสารสนเทศที่ได้จากการประเมินนี้ สามารถช่วยในการปรับปรุงวัตถุประสงค์ ปรับปรุงกิจกรรม หรือปรับปรุงกระบวนการประเมินผล นักประเมินผลที่ยึดหลักการประเมินผลตามวัตถุประสงค์

2) การประเมินเพื่อการจัดการ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโครงการหรือโปรแกรมต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยสารสนเทศ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพื่อการจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินรูปแบบนี้เป็นการมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร นักประเมินที่ยึดการประเมินเพื่อการจัดการได้แก่ Stufflebeam ที่เรียกว่า ชิปปี้โมเดล(CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมิน 4 ประเภท คือ การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการและการประเมินผลลัพธ์ ส่วนโมเดล CIPP ที่เสนอโดย Alkin ประกอบด้วย การประเมิน 5 ประเภท คือ การประเมินระบบ การประเมิน เพื่อการจัดเตรียมโปรแกรม การประเมินการนำโปรแกรมไปใช้การประเมิน เพื่อปรับปรุงโปรแกรมและการประเมินเพื่อรองรับโปรแกรมสำหรับเวลาข้างหน้าได้เน้นการประเมินในฐานะกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศในการประเมินมุ่งตอบคำถามพื้นฐาน 3 ข้อ คือ ทำไมต้องประเมิน ประเมินอะไร และประเมินอย่างไร โดยแบ่ง การประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล และการรายงานผลการประเมิน

3) การประเมินโดยเน้นทฤษฎี โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย แบบพื้นฐาน 6 รูปแบบ คือ การประเมินการจัดกระทำตามปทัสถาน การประเมินบริบทแวดล้อมตามปทัสถาน การประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถาน การประเมินผลกระทบ การประเมินกลไกสอดแทรก และการประเมินสรุปนับทั่วไปและแบบประกอบแต่ง ซึ่งเป็นการรวบรวมรูปแบบการประเมินพื้นฐานเข้าด้วยกัน

อีกลักษณะหนึ่ง คือ การประเมินโดยทฤษฎีเน้นวิจัย ซึ่งใช้การสังเคราะห์การวิจัยเชิงประมาณและการสร้างโมเดลโครงสร้าง

4) การประเมินตนเอง เป็นการประเมินที่เชื่อว่า ผู้ประเมินสามารถฝึกฝนมีความเป็นกลางที่จะสามารถใช้ปัญญาพิจารณา การตรวจสอบเพื่อค้นหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ การมีจิตสำนึกในการศึกษา ต้องการพัฒนาตนเอง มีความมุ่งมั่นหาความจริงความถูกต้อง ความดีงาม และเห็นว่าประสบการณ์ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้

5) การประเมินผลิตภัณฑ์ เป็นกระบวนการตัดสินใจ คุณค่าของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเอกสารตำราหลักสูตรและอื่น ๆ ธรรมชาติของการประเมินผลิตภัณฑ์เป็นการประเมินแบบรวมสรุปประเด็นสำคัญ คือ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินตรงที่ผู้บริโภคคาดหวังหรือไม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาเกณฑ์การประเมินตามที่ผู้บริโภคคาดหวัง เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่คาดหวังของผู้บริโภค

6) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการตัดสินใจคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ การประเมินแบบนี้แบ่งเป็น 4 แบบ คือ ระบบการประเมินเป็นทางการ ระบบการประเมินไม่เป็นทางการ คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจ นอกจากนี้ยังมีแนวประเมินตามแบบศิลปวิจารณ์

7) การประเมินแบบสืบสวนสอบสวน เป็นการประเมินเชิงกฎหมายหรือกึ่งกฎหมาย โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบเชิงวิธีการทางกฎหมาย รูปแบบปรับวิธีการกึ่งกฎหมายและรูปแบบการอภิปรายที่มีใช้การสืบพยาน

8) การประเมินเชิงธรรมชาติและ การมีส่วนร่วม เป็นการนำวิธีการวิจัยคุณภาพมาใช้ในบริบทของการประเมิน เป็นรูปแบบการประเมินที่ยืดหยุ่นสูง มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม การประเมินแบบนี้ให้ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ตามความคิดเชิงมนุษยวิทยา ตัวอย่างการประเมินแบบนี้ คือ โมเดลการประเมินเชิงการตอบสนองของ Stakes

ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2544: 199) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น 6 รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1) การประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายของโครงการ
- 2) การประเมินที่เน้นการจัดการ
- 3) การประเมินที่เน้นผู้รับบริการ
- 4) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 5) การประเมินโดยมีฝ่ายตรงข้าม

6) การประเมินตามธรรมชาติและการประเมินแบบมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเอกสาร เห็นได้ว่ามีผู้เสนอรูปแบบการประเมินไว้หลายรูปแบบ พอสรุปได้ว่า รูปแบบที่เน้นจุดมุ่งหมาย รูปแบบที่ยึดเกณฑ์ภายในและเกณฑ์ภายนอกเห็นหลัก รูปแบบที่เน้นการตัดสินใจ การตัดสินใจคุณค่า รูปแบบที่เน้นผู้รับบริการ รูปแบบที่ประเมินเพื่อจัดการรูปแบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ รูปแบบประเมินโดยฝ่ายตรงข้าม รูปแบบที่เน้นการประเมินตนเอง และรูปแบบประเมินตามธรรมชาติ และแบบมีส่วนร่วม แต่ละรูปแบบมีข้อจำกัด และแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการประเมิน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษา ได้พิจารณารูปแบบการประเมินตามรูปแบบของ CIPP Model ของ Stufflebeam (สุชุม มูลเมือง 2530: 16)

การประเมินโครงการนั้นมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน การประเมินบางเรื่องเน้นที่ประสิทธิผลของโครงการ แต่บางเรื่องเน้นที่ประสิทธิภาพหรือคุณค่าของโครงการ และบางเรื่องเน้นที่ความสอดคล้องของความคุ้มค่าของโครงการ ซึ่งจุดเน้นที่แตกต่างกัน ดังนี้

สุณี หงส์วิเศษ (2546: 34) ได้กำหนดรูปแบบภาษาไว้ ดังนี้

1) รูปแบบที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เป็นรูปแบบจำลองที่เป็นจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก รูปแบบที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบในการประเมินของ Tyler (Tyler's Model) เป็นการจับพฤติกรรมก่อนและหลังการเรียนรู้หรือการอบรมหลักการประเมิน โดยยึดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของการสอนหรือโดยการเขียนวัตถุประสงค์ของการสอนในรูปแบบพฤติกรรมนักเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนหรือการอบรมโดยพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของนักเรียนก่อนสอบ วัฒนธรรมของสังคมและเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องในการประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน

2.) รูปแบบการตัดสินใจคุณค่า เป็นรูปแบบที่ต้องอาศัยคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินใจคุณค่า โดยอาศัยเกณฑ์ภายในและภายนอก

เกณฑ์ภายนอก ได้แก่ผลของการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเรียกการประเมินผลิตผล รูปแบบที่ใช้ในการตัดสินใจโดยยึดหลักเกณฑ์เป็นหลัก ได้แก่ แบบจำลองของ Stakes (Stakes Model) และแบบของ Provus's (Provus's Model) (สุณี หงส์วิเศษ , 2546: 34 - 35) แบบจำลองของ Stakes (Stakes Model) แบ่งขั้นตอนการประเมินผลเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนการบรรยาย และการตัดสินใจคุณค่า ในภาคบรรยาย ผู้ประเมินจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุดประกอบด้วย 3 ส่วน

2.1) เป้าหมายหรือความคาดหวัง ประกอบด้วย สิ่งนำ ปฏิบัติการ และผลลัพธ์

2.2) สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ประกอบด้วยสิ่งนำปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ในภาคการตัดสินใจคุณค่า จำเป็นต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อพิจารณาข้อมูลจากเมตริก ภาคบรรยายเกณฑ์มาตรฐานนี้อาจมีอยู่ก่อนแล้วหรือตั้งขึ้นใหม่ด้วยคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ได้

2.3) รูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจ รูปแบบประเภทนี้ ได้แก่ แบบจำลองชิปปี้ (CIPP) ของ Stufflebeam เป็นรูปแบบหรือกระบวนการตัดสินใจเป็นบรรทัดฐาน โดยผู้ประเมินจะต้องเสนอข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเป็นผู้พิจารณาเพื่อการตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไรกับโครงการ ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินได้จากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นสำคัญแล้วผู้ประเมินทำหน้าที่กลั่นกรองวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น เพื่อการนำเสนอในการพิจารณาการตัดสินใจโดยผู้บริหารโครงการนั้น

3.11 รูปแบบการประเมินโครงการโดยใช้ชิปปี้โมเดล (CIPP Model)

Stufflebeam ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเรียกว่า ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำย่อมาจากคำว่า Context, Input, Process, Product Stufflebeam ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.11.1 ประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม เป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่ว ๆ ไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมนี้ มีลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญมากมาย นอกจากนี้ ยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย

สำหรับวิธีการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมมี 2 วิธี ได้แก่ การประเมินเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอก (Contingency Model) เป็นการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบให้ได้ข้อมูลมาช่วยพัฒนา ส่งเสริม

โครงการให้ดีขึ้น และการประเมินโครงการ เปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริง (Congruence Model) เป็นวิธีการประเมินโครงการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติจริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้เราทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ควรจะใช้การประเมินทั้งสองวิธีข้างต้น เพราะ Congruence Model จะเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของวัตถุประสงค์ ในขณะที่ Contingency Model เป็นไปเพื่อการปรับปรุง

กล่าวโดยสรุป การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินจุดประสงค์ของโครงการ และจุดประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ โครงการและกิจกรรม

3.11.2 ประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อให้ตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ได้แก่ ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และการได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ ผลที่ได้รับโดยการประเมินปัจจัยเบื้องต้น คือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของราคาและกำไรที่จะได้รับ โดยการประเมินด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งบประมาณ วิธีการที่มีศักยภาพ แต่ถ้าเป็นการประเมินด้านการศึกษาผลกำไรอาจจะไม่อยู่ในรูปของตัวเลขก็ได้ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่าควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าจ้างเท่าใดวางแผนและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้น ๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

ดังนั้น การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเนื้อหาคุณภาพของบุคลากรความเหมาะสมของเวลา งบประมาณ อาคารสถานที่ และอุปกรณ์

3.11.3 ประเมินกระบวนการ เมื่อแผนการดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับผิดชอบดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการหรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผน และเพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้น

สำหรับยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการมีอยู่ 3 วิธี ได้แก่ ประการแรกแสดงให้เห็นหรือกระตุ้นเตือนถึงศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในโครงการ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มบุคลากรและนักศึกษา วิธีการสื่อสาร การให้เหตุผลความเข้าใจและ

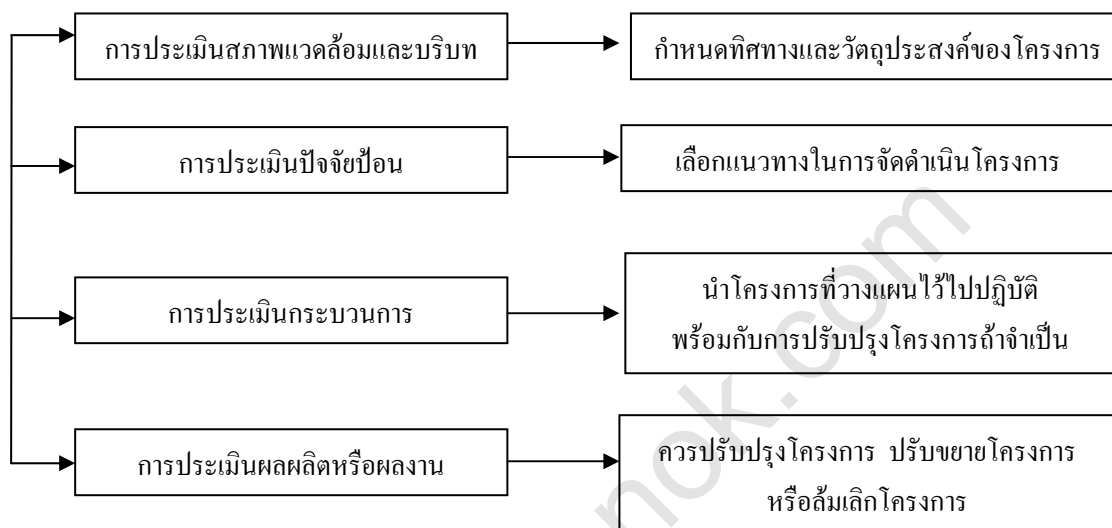
เห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ โดยผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนนั้น และที่ได้รับผลกระทบจากแผนการความพอเพียงของแหล่งทรัพยากร อุปกรณ์อำนวยความสะดวก บุคลากรปฏิบัติการปฏิบัติงาน เป็นต้น ประการที่สอง เกี่ยวกับการวางโครงการระหว่างดำเนินโครงการนั้น ประการสุดท้าย ยุทธวิธีในการประเมินกระบวนการจะบอกลักษณะสำคัญใหม่ ๆ ของโครงร่างโครงการ เป็นต้นว่า มโนทัศน์ ต้องการสอนและประมาณของการอภิปรายที่จะมีในความหมายนี้บรรยายว่าจะเกิดอะไรขึ้นจริง ๆ สารเทศนี้ จะเป็นประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการกำหนดว่าทำไมวัตถุประสงค์จึงบรรลุหรือไม่ บรรลุผลสำหรับส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญของการประเมินกระบวนการมี 4 อย่าง ได้แก่ การจัดทำนักประเมินกระบวนการเต็มเวลา เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ ระหว่างนักประเมินกระบวนการและบุคลากรในโครงการหรือแผนงานเองและการปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจสิน

ดังนั้น การประเมินกระบวนการ จึงเป็นการประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการประเมินผล การบริหารงาน และการส่งเสริมการจัดกิจกรรม

3.11.4 การประเมินผลผลิต การประเมินผลผลิตมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการด้วย ระเบียบวิธีโดยทั่ว ๆ ไป ของการประเมินผลผลิตจะรวมถึงต่อไปนี้อย่างกว้าง คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยเกณฑ์สมบูรณ์หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ที่กำหนดไว้ก่อนและแปลความหมาย ถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยรายงานจากการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมกัน

ดังนั้น การประเมินผลผลิต จึงเป็นการประเมินประสิทธิผลของโครงการเพื่อช่วยในการตัดสินใจและดูแลสำเร็จของโครงการ การประเมินโครงการนี้ ผู้ประเมินคาดว่า การใช้แบบจำลองของชิปปี้ อย่างเต็มรูปแบบจะทำให้ได้ข้อมูลแบบครบถ้วน การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมจะเป็นแนวทางที่นำไปใช้เพื่อเลือกหรือปรับวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเป็นผลเพื่อปรับเปลี่ยนปัจจัยป้อนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การประเมินปัจจัยป้อนจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ทราบถึงแนวทางที่จะทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มที่ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด และทราบถึงคุณภาพของเครื่องมือ การประเมินกระบวนการจะทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อย ปัญหาอุปสรรคอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการ การประเมินผลผลิตจะทำให้ทราบผลสำเร็จของโครงการ ว่ามีมากน้อยเพียงใด ตลอดจนได้ข้อมูลย้อนกลับไปทบทวนเครื่องมือ และเป็นแนวทางในการตัดสินใจ บทสรุปรวบยอดของโครงการเพื่อจักได้นำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการพัฒนาการพัฒนารับปรุงแก้ไขการดำเนิน

โครงการในอนาคตให้มีประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคมได้มากยิ่งขึ้น
 ดังภาพ 3

ภาพ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

รูปแบบการประเมินชิปปี้ เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโครงการ โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดกลุ่มสนใจ (สุณี หงส์วิเศษ , 2546: 40)

1) มีข้อมูลที่ต้องการ มีการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การประเมินผลที่มีความต่อเนื่องครบวงจร สามารถทำการวิเคราะห์การดำเนินงานได้ทั้งระบบของโครงการ

3) เป็นการประเมินที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ มีการกำหนดหรืออธิบายข้อมูลการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเสนอผู้บริหารในการตัดสินใจ

นอกจากนั้นแล้วรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ยังสามารถทำการประเมินผลได้สอดคล้องกับการวางแผนและการบริหารโครงการจัดกลุ่มสนใจคือ

การประเมินก่อนเริ่มโครงการ หรือการประเมินเพื่อวางแผนโครงการ คือ

1) ประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินความต้องการและความจำเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา ตลอดจนถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2) การประเมินปัจจัยป้อนเบื้องต้น เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ของโครงการ เช่น สมาชิกกลุ่มสนใจ วิทยากรกลุ่มสนใจ งบประมาณและการดำเนินการ เป็นต้น เพื่อหาทางเลือกในการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3) การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินกระบวนการต่าง ๆ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ว่ามีอะไรบ้างเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

4) การประเมินหลังดำเนินการ เป็นการประเมินผลรวมของโครงการว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการดำเนินการคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและขยายการดำเนินการจัดกลุ่มสนใจให้แพร่หลายออกไป

สรุปได้ว่า การจะเลือกใช้รูปแบบของการประเมินโครงการ ต้องเลือกใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละโครงการ ควรจะเลือกใช้รูปแบบการประเมินโครงการที่เป็นลักษณะ การประเมินเชิงระบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอมาตย์พานิชนิพนกุล ผู้ประเมินจึงใช้รูปแบบการประเมินโครงการแบบชีปป์ (CIPP Model) มาใช้เป็นรูปแบบการประเมินโครงการ เป็นการประเมินรายละเอียดในด้านต่างๆ ที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการได้ครอบคลุม 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) การประเมินกระบวนการ (Process) และการประเมินผลผลิต (Output)

4. ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองด้านพื้นฐานของมนุษย์ คือ ได้รับการตอบสนองด้านร่างกาย จิตใจ ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม ถ้าบุคคลทุกคนปราศจากความพึงพอใจต่อกัน ย่อมก่อให้เกิดความเครียด และความขัดแย้งในตนเอง ทำให้สังคมขาดความสงบสุข สำหรับการปฏิบัติงานจะมีผลทำให้ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติงานทำให้งานล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน ให้คำจำกัดความหรือความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

สมศักดิ์ คงเทียง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542: 161) กล่าวว่า มีผู้ให้คำอธิบายความหมายของความพึงพอใจไว้หลายประการ ดังนี้

1) ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ ในงานนั้นคือความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจจะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำ เมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ตอบแทนทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งสามารถสนองความต้องการพื้นฐาน

2) ความพึงพอใจในงานเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของงานและการมีส่วนร่วมในการบริหาร เช่น ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานเขาจะมีขวัญดี

3) ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และผลการปฏิบัติจะทำให้เกิดความรู้สึกสำเร็จ การได้รับผลตอบแทนในรูปต่าง ๆ ที่ตรงตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะกลับมาเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ช่วยลดความเครียดของพนักงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากจะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน โดยความตึงเครียดนี้เป็นผลมาจากความต้องการของมนุษย์ หากมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการก็จะทำให้ความตึงเครียดน้อยลง อันเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

Luthans กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ผลการรับรู้ของบุคลากรที่มีต่องานว่าดีและ มีความสำคัญทำให้มีความพึงพอใจในงาน ซึ่งถ้าพิจารณาถึงความพึงพอใจจากด้านทางบริหารทั่ว ๆ ไปแล้ว ความพึงพอใจส่วนใหญ่จะหมายถึง ความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่องานโดยจะมีมิติ (dimension) สำคัญ ๆ 5 มิติ คือ 1) งานที่ทำว่าน่าสนใจและมีโอกาสได้เรียนรู้เพียงใด 2) รายได้เมื่อเปรียบเทียบกับงาน 3) โอกาสความก้าวหน้าตามลำดับขั้น 4) การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา และ 5) การได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงาน

Schemerhorn กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับหรือขั้นของความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบของคนที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของงาน รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมายการจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

Stuart Oskamp กล่าวว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1) ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพเหตุการณ์ที่ผลการปฏิบัติได้เป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้

2) ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ

3) ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นตามหรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมายทั้ง 3 นัยดังกล่าว Stuart Oskamp เห็นว่า ได้นำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยความพึงพอใจต่องาน 3 ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ความหมายนัยแรกอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theories) ตามความหมายที่สองอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theories) และตามความหมายที่สามจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีคุณค่า (Value Theories)

จากความหมายที่กล่าวมา จะเห็นว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปสภาพแวดล้อม หรือการได้รับการตอบสนองความต้องการ หรือตามที่คาดหวัง หากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองหรือไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ความพึงพอใจจะไม่เกิดขึ้น

4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้ศึกษาองค์ประกอบความพึงพอใจพัฒนามาเป็นทฤษฎี และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับปัจจัยอื่น ๆ หลายทฤษฎี

Korman (อ้างถึงใน สมศักดิ์ คงเทียง และอัญชลี โพธิ์ทอง, 2542: 161-162) ได้จำแนกทฤษฎีความพึงพอใจในงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) ทฤษฎีการสนองความต้องการ (Need Fulfillment Theory) กลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจในงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงานกับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคล

2) ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม (Reference – Group Theory) ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม

Mamford (อ้างถึงใน สมศักดิ์ คงเทียง และอัญชลี โพธิ์ทอง, 2542: 162) ได้จำแนกความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจงานจากผลการวิจัยออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มความต้องการทางจิตวิทยา (The Psychological Needs School) กลุ่มนี้ได้แก่ Maslow, A.H. , Herzberg.F และ Likert R. โดยมองความพึงพอใจงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น

2) กลุ่มภาวะผู้นำ (Leadership School) มองความพึงพอใจงานจากรูปแบบและการปฏิบัติของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มนี้ได้แก่ Blake R.R. , Mouton J.S. และ Fiedler R.R.

3) กลุ่มความพยายามต่อรางวัล (Effort - Reward Bargain School) เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจจากรายได้ เงินเดือนและผลตอบแทนอื่น ๆ กลุ่มนี้ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (Manchester Business School)

4) กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการ (Management Ideology School) มองความพึงพอใจจากพฤติกรรมการบริหารงานองค์กร ได้แก่ Crozier M. และ Coulter G.M.

5) กลุ่มเนื้อหาของการออกแบบงาน (Work Content and Job Design) ความพึงพอใจงานเกิดจากเนื้อหาของตัวงาน กลุ่มแนวคิดนี้มาจากสถาบันทาวิสตอค (Tavistock Institute) มหาวิทยาลัยลอนดอน

ทฤษฎีที่เป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียงมากที่สุดคือ ทฤษฎีจูงใจ (Motivation Theory) ของ Maslow หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow's General Theory of Human Motivation) ซึ่ง Maslow ได้ตั้งสมมติฐานแห่งจูงใจจากความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งจูงใจแทน และ Maslow ได้ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำถึงระดับสูง ซึ่งแบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

1) ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อาศัย ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและความต้องการทางเพศ

2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety Needs) ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัยด้านร่างกาย เช่น ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อันตรายต่าง ๆ และความมั่นคงในอาชีพ

3) ความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Belonging Needs) ได้แก่ ความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4) ความต้องการที่เห็นคุณค่าของตนเอง (Esteem Needs) ได้แก่ ความต้องการอยากเด่นในสังคมที่เป็นที่ยอมรับเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของบุคคลอื่น

5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดของตนเอง (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ที่คนส่วนมากอยากจะเป็นอยากจะได้

Bernard ได้กล่าวถึง สิ่งจูงใจซึ่งหน่วยงานหรือผู้บริหารหน่วยงานใช้เป็นเครื่องกระตุ้นบุคคลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการตอบแทนเป็นการชดเชยหรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี

2) งานนั้นต้องสามารถวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3) เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงานจะต้องมีลักษณะดังนี้

(1) คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

(2) มีผลงานกลับมาให้ผู้ทำทราบโดยตรง

(3) งานนั้นเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

(4) งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

จากที่กล่าวมา เกี่ยวกับแรงจูงใจซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจข้างต้นสรุปได้ว่า แรงจูงใจที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ คือ ความต้องการของมนุษย์ และสิ่งจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ก็มีทั้งที่เป็นสิ่งจูงใจภายนอกและสิ่งจูงใจภายใน

นอกจากนี้ วราภรณ์ รัชตะวรรณ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 34-36) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานบริการไว้ 2 ประการ คือ

1) ความพึงพอใจของผู้ให้บริการผู้ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรจะต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

(1) ความมั่นคงปลอดภัย เป็นความมั่นคงในการทำงาน ความมั่นคงที่หน่วยงานทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อถือไว้วางใจแก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งชายและหญิง มักจะมีความรู้สึกว่าการมั่นคงปลอดภัยนี้เป็นองค์ประกอบแรก ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจะมีเพิ่มมากขึ้นตามอายุของผู้ปฏิบัติงาน

(2) โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน จากผลการวิจัยหลายเรื่อง การไม่มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน จะก่อให้เกิดความไม่ชอบงาน และผู้ขายจะมีความต้องการโอกาสก้าวหน้าในการทำงานสูงกว่าหญิง ความต้องการเรื่องนี้จะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น

(3) ค่าจ้างหรือรายได้และโอกาสก้าวหน้า การทำงานจะมีความสัมพันธ์กับเงิน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานมักจะจัดอันดับค่าจ้างไว้ในอันดับสูง แต่อย่างน้อยก็โอกาสความก้าวหน้าในการทำงานและความมั่นคงปลอดภัย องค์ประกอบนี้มักจะมีผลให้เกิดความไม่พึงพอใจมากกว่าความพึงพอใจ

(4) สภาพการทำงานการควบคุมดูแลของผู้บังคับบัญชา เป็นส่วนสำคัญทำให้เกิดความพึงพอใจและพอใจต่องานได้

(5) ลักษณะที่แท้จริงของงานที่ทำตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน หากทำตามที่เขาถนัด เขาก็จะเกิดความพึงพอใจ

(6) ผลประโยชน์ตอบแทน ได้แก่ เงินบำเหน็จบำนาญ ค่ารักษาพยาบาล เงินสวัสดิการ วันหยุด วันพักผ่อนต่าง ๆ

(7) ลักษณะทางสังคม การเป็นที่ยอมรับในสังคมในงานที่ทำการให้สังคมยอมรับ

(8) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการทำงาน ทักษะ ระดับการศึกษา บุคลิกส่วนตัว ความเฉลียวฉลาด

(9) คำชมเชยยกย่อง พுகจาอย่างสุภาพ มีผลในการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการ

2) ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นความนึกคิด ทักษะของผู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการว่า มีความพึงพอใจอะไรบ้าง โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้รับบริการดังนี้ คือ

(1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สภาพการทำงาน มีผลต่อความคิด ทักษะในการรับบริการอย่างมาก

(2) ความรวดเร็วในการให้บริการ มีความสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดความพึงพอใจ เพราะผู้รับบริการทุกคนต้องการได้รับความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน

(3) การประชาสัมพันธ์ในงานที่ให้บริการ เพื่อให้ทราบขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติ หลักฐานเอกสารที่ต้องการใช้มีอะไร มีการกำหนดขั้นตอนอย่างไร รู้ว่าจะได้รับผลการบริการอย่างช้าเมื่อไรชี้แจงเหตุผลการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงาน

(4) ระบบการทำงาน หน่วยงานมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติอย่างไร ผู้รับบริการมีความเข้าใจในการบริหารงานขององค์กรมากน้อยเพียงใด ถ้ามีความเข้าใจมากก็จะมีเหตุผลเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติทำให้เกิดความพอใจมากกว่าผู้ที่ไม่รู้กฎระเบียบ

(5) ความยุติธรรมในการให้บริการ ผู้รับบริการขอให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้รับบริการเสมอกันหมด มิใช่เลือกปฏิบัติ มีความเท่าเทียมกันในการให้บริการ

(6) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน การพูดจาที่ดีของเจ้าหน้าที่ให้บริการช่วยแนะนำ ชี้แจงในการให้บริการ มีความสัมพันธ์ในแง่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีของผู้รับบริการนั้น ๆ ลดความไม่พึงพอใจในการให้บริการ

(7) คุณภาพของการให้บริการ ความถูกต้องของผลบริการว่าดำเนินการไปได้ถูกต้องตรงตามความต้องการหรือไม่เพียงใด หากการให้บริการมีความถูกต้อง ก็จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจมาก ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถสนองตอบความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ แต่ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยม ประสบการณ์รวมถึงสถานะของบุคคลด้วย

5. โครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้ กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

แผนงาน	พัฒนาศักยภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ
กลยุทธ์องค์กร	พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ
ประเภทโครงการ	โครงการใหม่

5.1 หลักการและเหตุผล

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมของการเรียนรู้ที่จะใช้เป็นที่สื่อในการค้นคว้าหาความรู้ เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน และใช้เพื่อการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เกิดการเคลื่อนไหวทางภาษาและวัฒนธรรมจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งทั่วโลก อิทธิพลทางภาษาและวัฒนธรรมส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลอยู่รอบตัวคนในสังคมอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาคนให้ได้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณ รู้เข้าใจ และแยกแยะข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขโดยไม่ลืมหูลืมตาไม่ลืมรากเหง้าภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง การที่คนจะเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้นั้น ต้องให้การศึกษาที่ถูกต้อง ถูกวิธีและสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยยังคงไม่ลืมภาษาและวัฒนธรรมที่ดีของตน สื่อสำคัญที่จะทำให้คน ๆ หนึ่งรู้เข้าใจ และแยกแยะข้อมูลข่าวสารในโลกนี้ได้ นั่นคือต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่คนส่วนใหญ่ทั่วโลกใช้ในการสื่อสาร เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน เป็นต้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พบว่า การศึกษาในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการแบบองค์รวม กล่าวคือ ให้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและเป็นคนที่มีความสุข อีกทั้งสภาพสังคมในขณะนี้มีความเป็นสากลและสลับซับซ้อนมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และฉับพลัน จึงเป็นเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเข้ามาจำเป็นต้องพัฒนานักเรียนให้ทันต่อเหตุการณ์

กระบี่เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ฝั่งทะเลอันดามัน ในกลุ่มจังหวัดที่มีความสำคัญด้านการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งนารายได้เข้าสู่ประเทศได้ปีละจำนวนมาก มีการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวไว้ในระดับประเทศสอดคล้องต่อเนื่องถึงระดับจังหวัด ในส่วนของจังหวัดกระบี่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาคน ด้านการท่องเที่ยววางแผนงบประมาณสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปีจากปีงบประมาณ 2548 คิดเป็นร้อยละ 38.46 ของงบประมาณทั้งหมดของจังหวัด จะเพิ่มเป็นร้อยละ 42.81 ในปีงบประมาณ 2549 และร้อยละ 46.60 ในปีงบประมาณ 2550 จึงเห็นได้ว่าแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดกระบี่เพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะเดียวกันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ก็ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2548 – 2550 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด โดยเฉพาะในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ โดยการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ ส่งเสริมให้มีสถานศึกษาหรือชั้นเรียนที่มุ่งความเป็นเลิศเฉพาะด้าน ตอบสนองผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพเน้นศักยภาพการจัดการและการมีรายได้ระหว่างเรียนเชื่อมโยงกับการพัฒนาอาชีพท้องถิ่น จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านการสื่อสารและการท่องเที่ยวให้สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปใช้ในติดต่อสื่อสารและการประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ หรือแม้เพียงเป็นผู้ที่สื่อสารกับชาวต่างประเทศได้เพียง เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเป็นเจ้าบ้านที่ดีในวิถีความเป็นคนกระบี่ เป็นคนไทยที่ดีก็ย่อมมีความสำคัญยิ่ง และยิ่งกว่านั้น หากหน่วยงาน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาคนในท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ให้มีความรู้และทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวได้อย่างมีคุณภาพมีปริมาณที่เพียงพอ และประกอบอาชีพมีรายได้ที่สุจริตในท้องถิ่นของตนเอง ก็ถือว่าได้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาคนของจังหวัดกระบี่ คือได้คนคุณภาพ มีอาชีพ เป็นมืออาชีพ มีชีวิตสงบสุขตามวิถีความเป็นไทยในโลกสากล เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนกระบี่ตาม คำขวัญของจังหวัดกระบี่ด้านการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ว่า “กระบี่เมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก”

โรงเรียนอามาศ์พานิชกุล เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดกระบี่ขนาดใหญ่พิเศษตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของคนกระบี่ ให้สอดคล้องและสอดคล้องยุทธศาสตร์ของจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ดังที่กล่าวแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพด้านผู้เรียน จึงกำหนดกลยุทธ์ในปี พ.ศ. 2548 - 2550 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และสนับสนุนส่งเสริมให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมของโรงเรียนมาสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่มี

ความสามารถพิเศษ ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการด้วยการค้นหาแว่อัจฉริยภาพของนักเรียนและให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ได้แสดงออกซึ่งความรู้ ความสามารถตามความถนัดและความสนใจอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาที่โรงเรียนดำเนินการค้นหาแว่อัจฉริยภาพ 2 ด้าน ในปีการศึกษา 2548 ได้แก่ ด้านภาษาไทยและด้านภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษมีแว่ด้านภาษาไทย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 1.68 ของนักเรียนทั้งหมด แว่ภาษาอังกฤษ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 2.77 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2547 ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 413 คน คิดเป็นร้อยละ 79.58 ศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 20.62 ไม่มีนักเรียนที่ออกไปประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2547 ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 96.71 และประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 ซึ่งมีจำนวนน้อย และเมื่อพิจารณาศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่พร้อมจะให้การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนแล้ว พบว่า เครือข่ายการมีส่วนร่วมต่าง ๆ พร้อมที่จะให้การสนับสนุนโรงเรียนในการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นจุดเอื้อที่สำคัญของโรงเรียนในการจัดทำโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ในปีการศึกษา 2549

5.2 วัตถุประสงค์

5.2.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาต่อและการแข่งขันในระดับสากล

5.2.2 เพื่อให้นักเรียนใช้ทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

5.2.3 เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น

5.2.4 เพื่อพัฒนาครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะภาษาต่างประเทศ และการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.5 เพื่อยกมาตรฐานการให้บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวในด้านบุคลากร

5.2.6 เพื่อพัฒนาประชาชนทั่วไป ข้าราชการ และบุคคลภาคธุรกิจการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพการใช้ภาษาต่างประเทศในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน

5.3 เป้าหมาย

5.3.1 ด้านปริมาณ

5.3.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 3,014 คน

5.3.1.2 ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 25 คน

5.3.1.3 ประชาชนทั่วไป ข้าราชการ บุคลากรภาครัฐกิจการท่องเที่ยว จำนวน 700 คน

5.3.2 ด้านคุณภาพ

5.3.2.1 ร้อยละ 80 ของนักเรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร และการท่องเที่ยวการศึกษาต่อและการแข่งขันในระดับสากล อยู่ในเกณฑ์ดี

5.3.2.2 ร้อยละ 80 ของนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้ ภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

5.3.2.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้นตาม เป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 2.50

5.3.2.4 ร้อยละ 100 ของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศใช้ทักษะภาษาต่างประเทศ ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับดี

5.3.2.5 ร้อยละ 80 ของประชาชนทั่วไป ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ กิจการท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการให้บริการของโรงเรียนด้านบุคลากร

5.3.2.6 ร้อยละ 80 ของประชาชนทั่วไป ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ กิจการท่องเที่ยวได้นำความรู้ภาษาต่างประเทศที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพ

5.4 วิธีดำเนินการ

5.4.1 ขั้ววางแผน (Plan) ดำเนินการวางแผนโดยใช้เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

5.4.1.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและจังหวัด

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล สมาคมศิษย์เก่าอำมาตย์พานิชนุกูล สมาคมผู้ปกครอง และครู โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล คณะกรรมการนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส ศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน และ ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room : SEAR) ศูนย์พัฒนา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre : ERIC) โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program : EP) โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program : NP)

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ หอการค้าจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ และสโมสรโรตารีกระบี่

2) โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 22 คน ประกอบด้วย ผู้แทนเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน 15 คน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการนักเรียน 1 คน ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู 1 คน ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า 1 คน ผู้แทนเครือข่ายผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 8 คน ได้แก่ ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room : SEAR) 1 คน ผู้แทนศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre : ERIC) 1 คน ผู้แทนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program : EP) 1 คน ผู้แทนโครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program : NP) 1 คน และผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และ ผู้แทนเครือข่ายการมีส่วนร่วมนอกโรงเรียน 8 คน ได้แก่ ผู้แทนจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนสมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนหอการค้าจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนเทศบาลเมืองกระบี่ 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามจังหวัดกระบี่ 1 คน และผู้แทนสโมสรโรตารีกระบี่ สนทนากลุ่มในประเด็นต่อไปนี้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการจังหวัดกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ และโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล

(2) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านศักยภาพคุณภาพและความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

(3) ศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในและภายนอกโรงเรียน

(4) ศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรม

ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และภาษาอื่น ๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวหรือมีแนวโน้มที่จะมาท่องเที่ยว ในจังหวัดกระบี่เพิ่มมากขึ้น

(5) กำหนดประเด็นปัญหาและเลือกแนวทางที่เหมาะสมโดยการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวให้กับนักเรียนและครูที่สอนภาษาต่างประเทศโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

3) งบประมาณ 3,000 บาท

4) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนกันยายน 2548

5.4.1.2 ขออนุมัติโครงการ ดำเนินการวางแผนโดยใช้เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยความเห็นชอบของเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน เสนอขออนุมัติโครงการต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

2) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

3) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนกันยายน 2548

5.4.2 ขั้นปฏิบัติงาน (Do)

5.4.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความตระหนักและวางแผนการปฏิบัติงาน

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยความเห็นชอบของเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เสนอขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการต่อผู้อำนวยการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

4) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

5) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนตุลาคม 2548

5.4.2.2 การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1) การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดทักษะทางด้านภาษา (Language Skills) และทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) เป็นไปในลักษณะการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง แลชุมชนในพื้นที่สามเหลี่ยมอันดามัน เพื่อการท่องเที่ยวและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน และมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

(1) ขั้นวางแผน (Plan)

- ก. การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน
- ข. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา
- ค. การเลือกเนื้อหา
- ก) ด้านทักษะทางภาษา
- ข) ด้านการเรียนรู้

(2) ขั้นปฏิบัติ (Do) จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีนดำเนินการตามขั้นตอนแบบเดียวกัน 3 ขั้นตอน คือ

- ก. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)
- ข. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)
- ค. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

(3) ขั้นประเมินผล (Check) ประเมินผลตามสภาพจริงทั้งประเมินการสอนของครูและประเมินผลการเรียนของนักเรียน

(4) ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act) นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาและวางแผนต่อไปสำหรับขั้นตอนการปฏิบัติการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวซึ่งมี 3 ขั้นตอนเหมือนกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันตามธรรมชาติของแต่ละวิชา ดังนี้

2) ภาษาอังกฤษ

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

ก. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส ศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน และศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English

Access Room: SEAR) ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre: ERIC) โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program: EP) โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program : NP)

ข. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ หอการค้าจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ และสโมสรโรตารีกระบี่

(2) การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียน ร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

ก. การจัดหลักสูตร

โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 และหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยมีโครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้พื้นฐาน และสารการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

ก) การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดเป็นวิชาเรียนสำหรับนักเรียนทุกคนได้เรียนเป็นความรู้พื้นฐาน พัฒนาทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ และจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษาอังกฤษวิชา ภาษาอังกฤษฟัง-พูด 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ได้เลือกเรียนตามความต้องการตามความถนัดและความสนใจ รายละเอียดตามตาราง 1-2

ตาราง 1 การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ	ชั้น/สัปดาห์/ปี			รวม
	ม.1	ม.2	ม.3	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	3	3	3	9
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	2	3	3	8
รวม	5	6	6	17

ตาราง 2 การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โครงการหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program : EP)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ	ชั้น/สัปดาห์/ปี			รวม
	ม.1	ม.2	ม.3	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	3	3	3	9
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	8	8	8	24
รวม	11	11	11	33

ข) การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่เลือกเรียนสาระการเรียนรู้ ที่เน้นวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้ที่เน้นภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนดเป็นวิชาเรียน สำหรับนักเรียนทุกคนได้เรียน เป็นความรู้พื้นฐานพัฒนาทักษะ ด้านการฟัง-การพูดการอ่าน การเขียน 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ และจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับ นักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการตามความถนัด และความสนใจเพื่อพัฒนาทักษะทาง ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ชื่อวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ รายละเอียดตามตาราง 3-5

ตาราง 3 การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 - 6 สาระการเรียนรู้ที่เน้นวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์
ภาษาอังกฤษ-ภาษาไทย-สังคมศึกษา และโครงการภาษาอังกฤษ แบบเข้ม(Intensive
English Program : IEP)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ	ชั้น/สัปดาห์/ภาคเรียน								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	2	2	2	6	2	2	2	6	12
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	2	2	2	6	2	2	2	6	12
รวม	4	4	4	12	4	4	4	12	24

ตาราง 4 การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4-6 สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส และภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ	ชั้น/สัปดาห์/ภาคเรียน								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	2	2	2	6	2	2	2	6	12
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	2	1	1	4	2	1	1	4	8
รวม	4	3	3	10	4	3	3	10	20

ตาราง 5 การจัดสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4-6 สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ-ภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ	ชั้น/สัปดาห์/ภาคเรียน								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	2	2	2	6	2	2	2	6	12
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	2	21	1	4	2	2	1	4	10
รวม	4	4	3	11	4	4	3	10	22

ค) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ จำนวน 10 ชุมนุม ได้แก่ ชุมนุมมัลกเทศก์น้อย ชุมนุมอักษรรรษา ชุมนุมอังกฤษเร็นร่า ชุมนุมครอสเวิร์ด (Cross Word) ชุมนุมพิมพ์ดีดอังกฤษ ชุมนุมการแสดงและการละคร ชุมนุม Fun game ชุมนุม Happiness ชุมนุม Play Ground และชุมนุม To be wonderful

ข. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร(Production)

ค. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

ก) แข่งขันทักษะวิชาการระดับโรงเรียน “งานอำมาตย์วิชาการและตลาดนัดอาชีพ” ระดับเครือข่าย ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ ระดับภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

ข) ค่ายภาษาอังกฤษ

ค) นักเรียนแลกเปลี่ยน American Field Service: AFS, Amsum Youth Center: AYC และสโมสรโรตารีกระบี่

ง) ร้องเพลงคริสต์มาส ตามสถานประกอบการต่าง ๆ

จ) ศึกษาฐานสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัทท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ท และ สนามบินนานาชาติกระบี่ เป็นต้น

ฉ) ฝึกประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ

ข) แลกเปลี่ยนทางวิชาการและวัฒนธรรมโรงเรียนที่โรงเรียนน้อง ตามโครงการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ องค์การ UNESCO ณ โรงเรียน Masan Jeil Girl School เมืองมาซาน ประเทศเกาหลีใต้

ง. การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ห้อง E – learning ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room: SEAR) ครูชาวต่างประเทศในโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP) โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (NP) เว็บไซต์โรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั่วโลก แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งในจังหวัด สถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัด ชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในจังหวัด นักเรียนแลกเปลี่ยน (American Field Service: AFS , Amsum Youth Center: AYC สโมสรโรตารี่กระบี่ และสโมสรโรตารี่สากล) และนักเรียนจากโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องตามโครงการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ องค์การ UNESCO โรงเรียน Masan Jeil Girl School เมืองมาซาน ประเทศเกาหลีใต้

(3) งบประมาณ 19,187,243 บาท

(4) ระยะเวลาการดำเนินงาน เดือนพฤศจิกายน 2548 - กันยายน 2550

3) ภาษาฝรั่งเศส

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

ก. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนอัมยัพพานิชนุกูล คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ข. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย สมาคมฝรั่งเศส มหาวิทยาลัย Saint John โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยกระบี่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา หมู่เกาะพีพี สโมสรโรตารี่กระบี่ สโมสรไลออนกระบี่

(2) การพัฒนาทักษะภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

ก. การจัดหลักสูตรโรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 พ.ศ. 2545

ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2548 และหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 4 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2548 ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยมีโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

ก) การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เลือกเรียนสาระการเรียนรู้ที่เน้นภาษาอังกฤษ – ฝรั่งเศส กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการ ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ชื่อวิชาภาษาฝรั่งเศส 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ รายละเอียดตามตาราง 6

ตาราง 6 การจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชาภาษาฝรั่งเศส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

นักเรียนที่เรียน สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ – คณิตศาสตร์ วิชาภาษาฝรั่งเศส	ชั้น/สัปดาห์/ชั่วโมง								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	6	6	6	18	6	6	6	18	36
รวม	6	6	6	18	6	6	6	18	36

ข) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่ส่งเสริมการพัฒนา ทักษะทางภาษาฝรั่งเศสจำนวน 1 ชุมนุม ได้แก่ ชุมนุมฝรั่งเศส

ข. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) การเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารเน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ (Communication) และสอบวัดระดับความรู้ให้เท่าเทียมกับมาตรฐานยุโรป (Cadre Euro peen common de reference les langue) DELF A1 , A2 มีรูปแบบการเรียนการสอนใช้เทคนิคแบบ “Three ps’ Model” คือ ขั้นนำเสนอ (Presentation) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นนำไปใช้ (Production) และทำให้การเรียนการสอนต่อเนื่องในการสื่อสาร (CommunicationContinuum) ในรูปแบบ “IPO” คือ Input→Process→Output และ การเรียนรู้ โดยใช้ภาระงาน (Task-based Learning “TBL” ของ Jane Willis)

ค. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร และการท่องเที่ยว

ก) แข่งขันทักษะวิชาการระดับโรงเรียน “งานอำมาตย์ วิชาการและตลาดนัดอาชีพ” ระดับเครือข่าย ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ/ระดับ ภาครระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

ข) ค่ายภาษาฝรั่งเศส

ค) นักเรียนแลกเปลี่ยน American Field Service: AFS , Amsum Youth Center : AYC และสโมสรโรตารีกระบี่

ง) ศึกษาดูงานสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัทท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ทและ สนามบินนานาชาติกระบี่ เป็นต้น

จ) ร้องเพลงคริสต์มาส ตามสถานประกอบการต่าง ๆ

ฉ) ฝึกประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ

ช) กิจกรรมประจำปีของสมาคมฝรั่งเศสแห่งประเทศไทย จัดที่มหาวิทยาลัย Saint John

ซ) กิจกรรมค่ายภาษาฝรั่งเศส ณ เกาะบูม อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะลันตา อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่

ฌ) กิจกรรมเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติพายเรือแคนู

ญ) เชิญวิทยากร/ครูชาวฝรั่งเศส มาพบปะนักเรียนและทำการเรียนการสอน สัปดาห์ละครั้ง

ง. การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้โรงเรียน จัดแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ห้อง E-learning ศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส เว็บไซต์โรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั่วโลก สื่อต่าง ๆ เช่น CD-ROM บทเรียนภาษาฝรั่งเศส CD/DVD ภาษาฝรั่งเศส เทปต่าง ๆ โทรทัศน์ช่อง TV5 ภาษาฝรั่งเศส แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งในจังหวัด อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี สถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัด ชาวฝรั่งเศสที่มาท่องเที่ยวในจังหวัด นักเรียนแลกเปลี่ยน(American Field Service: AFS, Amsum Youth Center: AYC สโมสรโรตารีกระบี่และสโมสรโรตารีสากล) UNICEF และ องค์การ UNESCO

(3) งบประมาณ 749,000 บาท

(4) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนพฤศจิกายน 2548 – กันยายน 2550

4) ภาษาญี่ปุ่น

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

ก. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมศิษย์เก่า สมาคมผู้ปกครองและครู คณะกรรมการนักเรียน

ข. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สโมสรโรตารีกระบี่ เจแปน ฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เครือข่ายครูสอนภาษาญี่ปุ่นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายครูสอนภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมครูภาษาญี่ปุ่นแห่งประเทศไทย JTAT: Japanese Teachers Association of Thailand The Japanese-Language Institute, Urawa The Japan Foundation 5-6-36 Kita-Urawa, Urawa-ku Saitama City The Japan Foundation Japanese-Language Institute, Kansai

(2) การพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

ก. การจัดหลักสูตรโรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม ภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการ ปรับหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 และหลักสูตรสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 4 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยมีโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

ก) การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดเป็น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาญี่ปุ่น 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3 ได้เลือกเรียนตามความต้องการตามความถนัดและความสนใจ รายละเอียดตามตาราง 7

ตาราง 7 การจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาญี่ปุ่น	ชั้น/สัปดาห์/ปี			รวม
	ม.1	ม.2	ม.3	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	-	-	-	-
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	-	2	2	4
รวม	-	2	2	4

ข) การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ที่เลือกเรียนสาระการเรียนรู้ที่เน้นภาษาอังกฤษ - ภาษาญี่ปุ่นกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมสำหรับนักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการ ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ชื่อวิชาภาษาญี่ปุ่น 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ รายละเอียดตามตาราง 8

ตาราง 8 การจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

นักเรียนที่เรียน สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ – ภาษาญี่ปุ่น วิชาภาษาญี่ปุ่น	ชั้น/ชั่วโมง/สัปดาห์								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	6	6	6	18	6	6	6	18	36
รวม	6	6	6	18	6	6	6	18	36

ค) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาญี่ปุ่น จำนวน 2 ชุมนุม ได้แก่ ชุมนุมภาษาญี่ปุ่น และชุมนุมการละคร

ข. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) การจัดกิจกรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในและนอกชั้นเรียน

ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อการฝึกหัดเป็นแบบฝึกหัดขั้นพื้นฐาน และแบบฝึกหัดประยุกต์ แบบฝึกหัดขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกอุปประโยค เกม การฝึกหัด การฟัง การพูดการอ่านและการเขียน การใช้คำถามคำตอบ เป็นต้น แบบฝึกหัดประยุกต์ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การทำชิ้นงาน โครงการ การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษาดูงาน และการฝึก

ค. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร และการท่องเที่ยว

ก) แข่งขันทักษะวิชาการ ระดับโรงเรียน “งานอำมาตย์วิชาการ และตลาดนัดอาชีพ” ระดับเครือข่าย ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ/ระดับภาค ระดับประเทศและระดับนานาชาติ

ข) ค่ายภาษาญี่ปุ่น

ค) นักเรียนแลกเปลี่ยน American Field Service: AFS, Amsum Youth Center: AYC และสโมสรโรตารีกระบี่

ง) ศึกษาดูงานสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัทท่องเที่ยว โรงแรมรีสอร์ท และสนามบินนานาชาติกระบี่ เป็นต้น

จ) ร้องเพลงวันแม่ และวันคริสต์มาส

ฉ) ฝึกประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ

ช) นำเสนอผลงานและความสามารถของนักเรียนที่เรียน ภาษาญี่ปุ่น และจัดนิทรรศการทางวิชาการ ในงานแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับต่าง ๆ

ซ) กิจกรรม “การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น” โดยนักเรียน แลกเปลี่ยนกับสโมสรโรตารีกระบี่จากเมืองโตเกียวและเมืองนาโกย่า ประเทศญี่ปุ่น

ณ) กิจกรรมภาษาญี่ปุ่นสัญจร นำนักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่น และนักเรียนแลกเปลี่ยน ร่วมตลาดนัดวิชาการ ณ โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จ.สงขลา

ญ) กิจกรรม “ค่ายภาษาญี่ปุ่น” ณ โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา นำนักเรียนที่เรียนภาษาญี่ปุ่นทำกิจกรรมที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นและเรียนรู้วัฒนธรรมญี่ปุ่น จากเพื่อนต่างโรงเรียน

ฎ) กิจกรรม “ภาษาเพื่อประชาชน” ตามโครงการพัฒนา ทักษะด้านภาษาให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว จัดสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารและ การท่องเที่ยวให้นักเรียน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวและประชาชนที่สนใจ

ฏ) กิจกรรมแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่นภาคใต้ ครั้งที่ 1 แข่งขัน ทักษะการพูดสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่น

ฐ) โครงการ “สอบวัดระดับทางภาษาญี่ปุ่น” เพื่อนำผลคะแนน เข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และใช้ในการยื่นขอทุนต่าง ๆ

ง. การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ห้อง E - learning ศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น เว็บไซต์โรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั่วโลก สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น CD-ROM บทเรียนภาษาญี่ปุ่น CD/DVD ภาษาญี่ปุ่น เทปต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งในจังหวัด สถานประกอบการในจังหวัด ชาวญี่ปุ่นที่มาท่องเที่ยวในจังหวัด นักเรียนแลกเปลี่ยน (American Field Service : AFS , Amsum Youth Center : AYC สโมสรโรตารีกระบี่ และสโมสรโรตารีสากล) UNICEFและองค์การ UNESCO โรงเรียนและสถาบันที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นทั่วประเทศที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

(3) งบประมาณ 867,900 บาท

(4) ระยะเวลาดำเนินงาน พฤศจิกายน 2548 – กันยายน 2550

5) ภาษาจีน

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

ก. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่าอำมาตย์พานิชนุกูล สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูลคณะกรรมการนักเรียน

ข. เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สำนักส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Hanban) สาธารณรัฐประชาชนจีน โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนทั่วประเทศที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เครือข่ายข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนภาษาจีน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมครูภาษาจีนแห่งประเทศไทย (ส.ค.จ.ท.) ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต สถาบันขงจื๊อ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โรงเรียนสตรีภูเก็ต โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย โรงเรียนและสถาบันที่สอนภาษาจีนในประเทศไทยที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

(2) การพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอก

โรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม ดังนี้

ก. การจัดหลักสูตร โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม ภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548 และหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 4 พ.ศ. 2545 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2548 ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โดยมีโครงสร้างหลักสูตรสาระการเรียนรู้พื้นฐาน และสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ดังนี้

ก) การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม วิชาภาษาจีน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ สำหรับนักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการตามความถนัดและความสนใจ รายละเอียดตามตาราง 9

ตาราง 9 การจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชาภาษาจีน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ วิชาภาษาจีน	ชั้น/สัปดาห์/ปี			รวม
	ม.1	ม.2	ม.3	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	-	-	-	-
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	2	2	2	6
รวม	2	2	2	6

ข) การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาจีน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เลือกเรียนสาระการเรียนรู้ที่เน้นภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม สำหรับนักเรียนได้เลือกเรียนตามความต้องการตามความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ชื่อวิชาภาษาจีน 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ รายละเอียดตามตาราง 10

ตาราง 10 การจัดสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมวิชาภาษาจีน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

นักเรียนที่เรียน สาระการเรียนรู้ที่เน้น ภาษาอังกฤษ – ภาษาจีน วิชาภาษาจีน	ชั้น/ชั่วโมง/สัปดาห์								รวม ทั้งสิ้น
	ภาคเรียนที่ 1				ภาคเรียนที่ 2				
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม	6	6	6	18	6	6	6	18	36
รวม	6	6	6	18	6	6	6	18	36

ค) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางภาษาจีน จำนวน 1 ชุมนุม ได้แก่ ชุมนุมภาษาจีน

ข. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

ค. กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาจีนเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

ก) แข่งขันทักษะวิชาการระดับโรงเรียน “งานอำมาตย์วิชาการ และตลาดนัดอาเซียน” ระดับเครือข่าย ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ/ระดับภาคระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

ข) ค่าภาษาจีน

ค) ศึกษาดูงานสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัทท่องเที่ยวโรงแรม รีสอร์ท และสนามบินนานาชาติกระบี่ เป็นต้น

ง) ฝึกประสบการณ์การทำงานในสถานประกอบการ

จ) นำเสนอผลงานและความสามารถของนักเรียนที่เรียนภาษาจีน และจัดนิทรรศการทางวิชาการ ในงานแข่งขันทักษะทางวิชาการในระดับต่าง ๆ

ฉ) เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมทักษะภาษาจีนกับหน่วยงานสถานศึกษาต่าง ๆ

ง. การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารและ

การท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ห้อง E - learning ศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน เว็บไซต์โรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั่วโลก สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น CD-ROM บทเรียนภาษาจีน CD/DVD ภาษาจีน แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งในจังหวัด สถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัด ชาวจีนที่มาท่องเที่ยวในจังหวัด โรงเรียนและสถาบันที่เปิดสอนภาษาจีนทั่วประเทศที่โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

(3) งบประมาณ 585,975 บาท

(4) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนตุลาคม 2549–กันยายน 2550

5.4.2.3 การเรียนการสอนที่ใช้หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program : EP) และหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม (Intensive English Program : IEP)

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร โรงเรียนและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกระบี่ สโมสรโรตารีกระบี่ แรงงานจังหวัดกระบี่ สถาบันทดสอบทางวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันสอนภาษา Coleman College ประเทศสิงคโปร์ สถาบันสอนภาษาCambridge College สถานีเคเบิลทีวี (KTV) สถานีวิทยุชุมชน โรงแรมเชอราตันกระบี่ บีชโรงแรมเดอะทาบแบก โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง องค์การ UNESCO Masan Jeil Girl School เมืองมาซาน ประเทศเกาหลีใต้ American Field Service : AFS, Amsum Youth Center : AYC โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษในประเทศ

2) การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) โรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program : EP) ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1–3 ชั้นละ 60 คน 2 ห้องเรียน และบริหารจัดการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม (Intensive English Program) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ชั้นละ 40 คน 1 ห้องเรียน ได้เรียนรู้และฝึกทักษะภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศเจ้าของภาษาเกิดความคุ้นเคยและมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว อันจะส่งผลถึงการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในอนาคต โดยบริหารจัดการดังนี้

ก. บริหารทั่วไปดำเนินการบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ การเงินพัสดุและสินทรัพย์ การวางแผนและการบริหารงบประมาณ

ข. การบริหารงานบุคคล

ก) การบริหารงานบุคคลที่เป็นข้าราชการครูและลูกจ้างชั่วคราวที่เป็นคณะทำงานจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ

ข) การบริหารงานบุคคลที่เป็นครูชาวต่างประเทศ ที่ผ่านการคัดเลือกและปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนตามหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ สัญญาจ้างปีต่อปี

ค) พัฒนาศักยภาพของหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศโดยการนิเทศภายใน การประชุม อบรมสัมมนา และศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ง) การจัดการเรียนการสอน ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอนโดยครูชาวต่างประเทศ 4 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

3) กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน มีทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

(1) ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ภายในโรงเรียนและร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน

(2) จัดแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับโรงเรียนและเข้าร่วมแข่งขันในระดับเครือข่ายระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ/ระดับภาค ระดับประเทศและระดับนานาชาติ

(3) จัดกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 ทัศนศึกษาในประเทศ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทัศนศึกษาต่างประเทศ

4) การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP) ห้อง E - learning ห้องเรียนคอมพิวเตอร์เว็บไซต์โรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ ทั่วโลก สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น CD-ROM บทเรียนภาษาอังกฤษ CD/DVD ภาษาอังกฤษ แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งในจังหวัด สถานประกอบการต่าง ๆ ในจังหวัดชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในจังหวัด โรงเรียน หน่วยงานและสถาบันที่เปิดสอน

หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP) ที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ครูสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนจ้างสอน ตามหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP) หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม (IEP) และหลักสูตร ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร(NP)

5) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

6) ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤศจิกายน 2548 - กันยายน 2550

5.4.2.4 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Native Speaker Program : NP)

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโรงเรียน และ เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดกระบี่ แรงงานจังหวัดกระบี่ สถานประกอบการต่าง ๆ เช่น บริษัทท่องเที่ยว ห้างร้าน และโรงแรม เป็นต้น

โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งในและนอกโรงเรียน บริหารจัดการโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน และเพิ่มเติมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะฟัง – พูด กับ ครูชาวต่างประเทศเจ้าของภาษา เพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและการท่องเที่ยว นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันเพื่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในอนาคต

2) การจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

3) กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการท่องเที่ยว

(1) ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทาง ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวภายในโรงเรียนและร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม ภายนอกโรงเรียน

(2) จัดแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับโรงเรียน และเข้าร่วม แข่งขันในระดับเครือข่ายระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขตตรวจราชการ/ระดับภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

4) การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนได้ จัดแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องสมุดโรงเรียนห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศ ห้อง E – learning สถานประกอบการต่าง ๆ นักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศ ครูสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนจ้างสอนตามหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP) หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม (IEP) และหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (NP) เว็บไซต์โรงเรียนและเว็บไซต์ทั่วโลก

5) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

6) ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤศจิกายน 2548 – กันยายน 2550

5.4.2.5 ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English

Access Room: SEAR)

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ได้แก่ โครงการธนาคารโลก (World Bank) กระทรวงศึกษาธิการ

2) โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งในและนอกโรงเรียน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (SEAR) เป็นนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนฝึกวิธีการเรียนรู้ (Learner Training) ซึ่งโรงเรียนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารโลก (World Bank) ใช้วิธีการเรียนที่สอดคล้องกับวิธีลีลาการเรียนรู้ของตนเอง (Learning Styles) (Self - Directed Learning) หรือเรียนรู้แบบพึ่งตนเอง (Autonomous Learning) และสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ (Independent Learner) สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและศักยภาพของตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวเพื่อประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การบริหารจัดการศูนย์ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางการสื่อสารและการท่องเที่ยว ดังนี้

(1) เตรียมความพร้อมของศูนย์ด้านกายภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

(2) ประชุมครูในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เพื่อวางแผน การใช้ศูนย์การเรียนรู้และร่วมกันกำหนดตารางการใช้

(3) ปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เรื่อง การใช้ศูนย์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีการบันทึกข้อมูลการเรียนรู้

(4) นักเรียนทำแบบทดสอบ Placement Test และเข้าศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามตารางการใช้อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

(5) นักเรียนบันทึกสิ่งที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบที่กำหนด

(6) ประเมินผล

ก ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

ข ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ค ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้ศูนย์ ทั้งระหว่างการใช้เดือนละ 1 ครั้ง และหลังจากการใช้ศูนย์เมื่อสิ้นปีการศึกษา (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) และเมื่อสิ้นภาคเรียน (นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

3) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

4) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนพฤศจิกายน 2548 – ตุลาคม 2550

5.4.2.6 ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre: ERIC)

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากระบี่

2) โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน บริหารจัดการศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ(ERIC) ให้เป็นศูนย์รวบรวม ผลิตสื่อเป็นศูนย์พัฒนาครูภาษาอังกฤษและนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ให้ครูมีความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีความรู้และทักษะในการใช้ และเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อีกทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน สำหรับการบริหารจัดการศูนย์ดำเนินการดังนี้

(1) เตรียมความพร้อมของศูนย์ด้านกายภาพ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

(2) ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ เพื่อวางแผนการพัฒนาครูภาษาอังกฤษในจังหวัดกระบี่ ในด้านการสอน การผลิต และการใช้สื่อ และร่วมกันกำหนดตารางการใช้ห้องศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ของครูและนักเรียน

(3) ดำเนินการประชุมอบรม สัมมนา ครู ในด้านการสอน การผลิต และการใช้สื่อตามแผนที่กำหนดไว้

(4) นักเรียนเข้าศึกษาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์ตามตารางที่กำหนด

(5) ประเมินผล

- ประเมินการจัดประชุม อบรม สัมมนา

- ประเมินผลการอบรมในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ

เรียนการสอนการผลิตและการใช้สื่อของผู้เข้าอบรม

3) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

4) ระยะเวลาดำเนินการ เดือนพฤศจิกายน 2548 – กันยายน 2550

5.4.2.7 ศูนย์ภาษาต่างประเทศประจำจังหวัดกระบี่

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วม

(1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

(2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดกระบี่ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต หอการค้าจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ ชมรมธุรกิจท่องเที่ยว สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ โรงพยาบาล กระบี่ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดกระบี่ ธนาคาร ห้างร้าน บริษัทและบุคคลทั่วไป

2) โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วม ทั้งในและนอกโรงเรียน ดำเนินการพัฒนาประชาชนทั่วไป ข้าราชการ บุคลากร ภาคธุรกิจการท่องเที่ยว และนักเรียนกลุ่มที่มีความสนใจด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว แว่วอัจฉริยภาพ ด้านภาษาอังกฤษได้เรียนรู้ และฝึกทักษะให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน ด้านบริการที่สนับสนุนส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว โดยเน้นให้มีความรู้ความสามารถใน ด้านภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ในแต่ละปี เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน เป็นต้นดำเนินการดังนี้

(1) วางแผนการดำเนินงานเขียนโครงการขออนุมัติจากจังหวัดกระบี่

(2) จัดอบรมประชาชนทั่วไปและนักเรียนที่สนใจภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวตามเป้าหมาย โดยใช้ครูชาวต่างประเทศเจ้าของภาษาและครูชาวไทย

(3) ติดตามประเมินผล

ก. ผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เข้ารับการอบรมในการใช้ ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

ข. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อการจัดอบรม

(4) แก้ไข ปรับปรุง พัฒนานำผลการประเมินไปแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาในปีต่อไป

3) งบประมาณ (ไม่ใช้งบประมาณ)

4) ระยะเวลาดำเนินงาน เดือนพฤศจิกายน 2548 - กันยายน 2550

5.4.3 ขั้นตอนตรวจสอบ/ประเมินผล (Check)

5.4.3.1 เครือข่ายการมีส่วนร่วม

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ

2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ หอการค้าจังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ และสโมสรโรตารีกระบี่

5.4.3.2 การตรวจสอบและประเมินผล โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ ดังนี้

1) กิจกรรมวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร

(1) งบประมาณ 2,500 บาท

(2) ระยะเวลาดำเนินงาน

ก. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 เดือนกันยายน 2548

ครั้งที่ 2 เดือนกันยายน 2549

ข. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 4 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2549

ครั้งที่ 2 เดือนกันยายน 2549

ครั้งที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ 2550

ครั้งที่ 4 เดือนกันยายน 2550

2) กิจกรรมประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ

(1) งบประมาณ 2,500 บาท

(2) ระยะเวลาดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ประเมินโครงการในวันที่ 1 – 15 กันยายน 2549

ระยะที่ 2 ประเมินโครงการในวันที่ 1 – 15 กันยายน 2550

3) กิจกรรมรายงานผลการประเมินโครงการ

(1) งบประมาณ 2,500 บาท

(2) ระยะเวลาดำเนินงาน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 วันที่ 16 - 30 กันยายน 2549

ครั้งที่ 2 วันที่ 16 - 30 กันยายน 2550

5.4.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข พัฒนา (Act)

5.4.4.1 เครือข่ายการมีส่วนร่วม

1) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่าอำมาตย์พานิชนุกูล สมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล คณะกรรมการนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส ศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น ศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room: SEAR) ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre: ERIC) โครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program: EP) โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program: NP)

2) เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วยสำนักงาน จังหวัดกระบี่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกระบี่ หอการค้าจังหวัดกระบี่ สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ สมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ และสโมสรโรตารีกระบี่

5.4.4.2 โรงเรียนร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาโครงการ โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 22 คน ประกอบด้วยผู้แทนเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน 15 คน ได้แก่ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการนักเรียน 1 คน ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู 1 คน ผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า 1 คน ผู้แทนเครือข่ายผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 8 คน ได้แก่ ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน 1 คน ผู้แทนศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room: SEAR) 1 คน ผู้แทนศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre: ERIC) 1 คน ผู้แทนโครงการหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program: EP) 1 คน ผู้แทนโครงการภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program: NP)

1 คน และผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และผู้แทนเครือข่ายการมีส่วนร่วมนอกโรงเรียน 7 คน ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนสมาคมโรงแรมจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนหอการค้าจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ 1 คน ผู้แทนเทศบาลเมืองกระบี่ 1 คน และผู้แทนสโมสรโรตารีกระบี่ 1 คน สนทนากลุ่มในประเด็นต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วม จุดเด่น จุดควรพัฒนา
- 2) กำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการในปีต่อไป

5.4.4.3 งบประมาณ 3,000 บาท

5.4.4.4 ระยะเวลาการดำเนินงาน

ครั้งที่ 1 วันที่ 30 กันยายน 2549

ครั้งที่ 2 วันที่ 30 กันยายน 2550

5.5 เนื้อหาสาระ

5.5.1 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีน โดยการจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว การจัดแหล่งเรียนรู้และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้

5.5.2 การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้

5.5.2.1 หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program: EP)

5.5.2.2 หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม (Intensive English Program: IEP)

5.5.2.3 หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Native Speaker Program: NP)

5.5.2.4 ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองวิชาภาษาอังกฤษ (Student English Access Room: SEAR)

5.5.2.5 ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Resource and Instruction Centre: ERIC)

5.5.2.6 ศูนย์ภาษาต่างประเทศประจำจังหวัดกระบี่

5.6 งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 28,679,210.-บาท แยกเป็นเงินงบประมาณจำนวน 1,029,210.-บาท ละครดทรัพย์ากรทางการศึกษา จำนวน 27,650,000.-บาท และงบประมาณอื่น ๆ จำนวน - บาทจำแนกตามกิจกรรมและแหล่งงบประมาณรายละเอียดตามตาราง 11

ตาราง 11 งบประมาณการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

กิจกรรม	แหล่งงบประมาณ			หมายเหตุ
	งบประมาณ	ระดมทรัพย์ฯ	อื่น ๆ	
1. การวางแผน	3,000	-	-	3,000
2. กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ				
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	151,930	-	-	151,930
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส	61,900	-	-	61,900
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น	35,340	720,000	-	755,340
ศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน	30,000	240,000	-	270,000
ศูนย์การเรียนรู้ SEAR	23,500	150,000	-	173,500
3. หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (EP)และหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษแบบเข้ม(IEP)	263,400	23,840,000	-	23,840,00
4. หลักสูตรภาคภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร(NP)	-	1,200,000	-	1,200,000
5. ศูนย์การเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง(SEAR)	197,640	350,000	-	547,640
6. ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ERIC)	100,000	350,000	-	450,000
7. ศูนย์ภาษาต่างประเทศประจำจังหวัดกระบี่	150,000	800,000	-	950,000
8. การตรวจสอบ ประเมินผล	7,500	-	-	7,500
9. การปรับปรุง แก้ไข พัฒนา	3,000	-	-	3,000
10. สรุปรายงาน/เผยแพร่	5,000	-	-	5,000
รวม	1,029,210	27,650,000	-	28,679,210

5.7 ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล กลุ่มบริหารงานวิชาการ

ผู้อำนวยการ โรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล

5.8 การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 12

ตาราง 12 การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว

รายการ	ตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย	เกณฑ์
1. การติดตาม		
1.1 การติดตามการดำเนินงานตามโครงการ	1) จำนวนครั้ง	ก. 3 ครั้ง/ปี
	2) การรายงาน	ข. ตามจำนวนครั้งที่ติดตาม (100%)
	3) การสั่งการ	ค. ทุกครั้ง (100%) เมื่อต้องการให้ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา
2. การประเมินผล		
2.1 การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร	1) เกณฑ์เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียน	ก. ในเกณฑ์เฉลี่ย 2.50
2.1.1 นักเรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว การศึกษาต่อและการแข่งขันในระดับสากลอยู่ในเกณฑ์ดี	2) ร้อยละของนักเรียนที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการศึกษาต่อได้ในเกณฑ์ดี	ข. 80%
	3) ร้อยละของนักเรียนที่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อแข่งขันทักษะภาษาต่างประเทศในระดับสากลอยู่ในเกณฑ์ดี	ค. 80%

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย	เกณฑ์
2.2 การประเมินผลการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวของครู	1) ร้อยละของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศที่ใช้ทักษะภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี	ก. 80%
2.3 การประเมินผลการนำความรู้ภาษาต่างประเทศที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพของประชาชนทั่วไป ข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐกิจการท่องเที่ยว	1) ร้อยละ ของประชาชนทั่วไป ข้าราชการ และบุคลากรภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ได้นำความรู้ภาษาต่างประเทศที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ใน การประกอบอาชีพ	ก. 80%
2.4 ประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ	1) ความพร้อม (1) ตัวโครงการ	
ประเมิน 2 ระยะ คือ	ก. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	ก. วัดได้ทุกข้อ (100%)
ระยะที่ 1 ประเมินโครงการ	ข. ความชัดเจนของเป้าหมาย	ข. ระบุเป็นปริมาณ
ใน เดือนกันยายน 2549	ค. ความชัดเจนของกิจกรรม	ค. ระบุชื่อวิธีการ เวลารับผิดชอบ
ระยะที่ 2 ประเมินโครงการ	ก. ความชัดเจนของกิจกรรม	ง. ระบุค่าใช้จ่ายแยกรายละเอียดตามแหล่งที่มา
ในเดือนกันยายน 2550	ง. ความชัดเจนของงบประมาณ	จ. กิจกรรมส่งผลให้บรรลุวัตถุประสงค์
	จ. ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ กับกิจกรรม	ฉ. ระยะเวลาการดำเนินงานส่งผลให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์
	ฉ. ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับระยะเวลาการดำเนินงาน	ค. วัตถุประสงค์

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย	เกณฑ์
	2) ปัจจัยนำเข้า	ก. ครบตามแผน 100%
	(1). จำนวนบุคลากร	ข. วุฒิ/ประสบการณ์ตามที่กำหนด 100%
	(2) ศักยภาพของบุคลากร	ค. ครบตามที่กำหนดไว้ 100%
	(3) จำนวนวัสดุ อุปกรณ์	ง. ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ค่า $\bar{X} = 3.50$ จากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
	(4) คุณภาพวัสดุอุปกรณ์	จ. ตามที่กำหนดไว้ 100%
	(5) งบประมาณ	ฉ. เอื้อต่อการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ได้ค่า $\bar{X} = 3.50$ จากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
	(6) หลักสูตร	ก. จำนวนครั้งในการสนับสนุนเมื่อร้องขอ 100%
	3) กระบวนการ	ข. ร้อยละ 100
	(1) การปฏิบัติตามขั้นตอน	
	(2) ระยะเวลาของแต่ละกิจกรรม	
	(3) งบประมาณของแต่ละกิจกรรม	
	(4) การให้ความสำคัญของผู้รับผิดชอบ	
	ก. การสนับสนุนของผู้บริหาร	ก. ตามกำหนด 100%
	ข. จำนวนผู้รับผิดชอบโครงการ	
	(5) การติดตาม	
	ก. จำนวนครั้ง	

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย	เกณฑ์
	ข. การรายงาน	ข. ทุกครั้งที่มีการติดตาม(100%)
	ค. การสั่งการ	ค. ทุกครั้ง (100%) เมื่อต้องการให้ปรับปรุงแก้ไข พัฒนา
(6) การใช้แหล่งเรียนรู้ ของนักเรียน		ก. ร้อยละ 80 ของนักเรียนที่ใช้ทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
4) ผลผลิต		
(1) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวของนักเรียน	ก. จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย สูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดคือ ร้อยละ80%	
(2) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศสำหรับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	ข. จำนวนนักเรียนที่ใช้ทักษะภาษาต่างประเทศสำหรับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดคือ ร้อยละ 80 อยู่ในระดับคุณภาพดี	
(3) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	ค. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ $\bar{X} = 2.50$	
(4) ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ง. จำนวนครูที่มีผลการทดสอบความรู้ของสถาบันภาษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับคุณภาพดีร้อยละ 80	
	จ. ร้อยละ 80 ของครูที่เข้าร่วมประชุม อบรม ศึกษาดูงานเฉลี่ยอยู่ในระดับดี คือ 20 ชั่วโมงต่อปี	

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ตัวชี้วัดหลัก/ตัวชี้วัดย่อย	เกณฑ์
	(5) เครือข่ายการมีส่วนร่วม ทั้งภายในและภายนอกให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการพัฒนาทักษะ ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว	จ. จำนวนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่สนับสนุนมีมูลค่าเฉลี่ย สูงกว่างบประมาณที่ได้รับการ จัดสรรจากต้นสังกัดร้อยละ 80
	(6) ศักยภาพการใช้ภาษาต่างประเทศในการประกอบอาชีพ ของประชาชน ข้าราชการ และ บุคลากรภาครัฐกิจการท่องเที่ยว	ข. ประชาชน ข้าราชการ และ บุคลากรภาครัฐกิจการ ในการประกอบอาชีพสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด คือ $\bar{x} \geq 3.50$
	(7) ความพึงพอใจของ นักเรียน ครูและผู้ปกครองที่มี ต่อการดำเนินโครงการ	ข. นักเรียน ครู และผู้ปกครองมี ความพึงพอใจต่อการดำเนิน โครงการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ $\bar{x} \geq 3.50$

5.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.9.1 นักเรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวเพื่อ การศึกษาต่อ และการแข่งขันในระดับสากลได้

5.9.2 นักเรียนใช้ทักษะภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ ด้วยตนเอง

5.9.3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น

5.9.4 ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศมีความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะ ภาษาต่างประเทศ และจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.9.5 มีมาตรฐานการให้บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวในด้านบุคลากรสูงขึ้น

5.9.6 ประชาชนทั่วไป ข้าราชการ และบุคลากรภาคธุรกิจการท่องเที่ยวมีศักยภาพการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารในการประกอบอาชีพและการแข่งขัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ

มาริสา โกเศชะโยธิน (2541: 52-55) ได้ประเมินผลโครงการอบรมประชาชนเพื่อพัฒนาช่างฝีมือหมู่บ้าน ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยใช้แบบจำลองของชิปปี้ พบว่า 1) การวิเคราะห์ความสอดคล้องเหมาะสมของโครงการพบว่า สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนจังหวัดสระแก้วอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินความเหมาะสมและความพร้อม ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าพบว่า ส่วนใหญ่มีความพร้อมและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ได้รับบางอย่างล่าช้าและไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาด้านเอกสารและสื่อการเรียนบางรายวิชา ขาดแคลน 3) การประเมินกระบวนการดำเนินงานตามโครงการพบว่าส่วนใหญ่ของกิจกรรมต่าง ๆ สามารถดำเนินการไปด้วยดีอยู่ในระดับมาก แต่มีปัญหาในบางด้าน เช่น ระยะเวลาการดำเนินโครงการที่กระชั้นชิดเกินไป การขาดแคลนผู้เรียน เพราะตรงกับฤดูการเกษตรและปัญหาเรื่องวัสดุฝึกที่ได้รับล่าช้าและไม่เพียงพอ 4) การประเมินผลผลิตที่ได้รับจากโครงการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในอาชีพประชาชนผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นในทุกแผนกช่างอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็น และทัศนคติของประชาชนผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่า มีทัศนคติเชิงบวกต่อโครงการส่วนความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เห็นว่า โครงการมีประโยชน์ต่อชุมชน ควรขยายไปยังพื้นที่อื่นและดำเนินโครงการต่อไปเรื่อย ๆ

ทวีราภรณ์ ต่อสูงเนิน(2542: บทคัดย่อ) ได้ติดตามผลโครงการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์สำหรับข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนภูมิภาค เขตการศึกษา 10 พบว่า การนำผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก สำหรับผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการนำผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ของผู้ผ่านการฝึกอบรมจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา สรุปได้ว่า 1) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานหรือครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านประโยชน์ต่อตนเองช่วยให้ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ผลงานเป็นที่ยอมรับจากบุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงาน เสริมสร้างให้เข้าไปสู่หน้าที่การงานที่สูงขึ้น ด้านประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและหน่วยงาน บุคลากรในหน่วยงานได้เพิ่มสมรรถภาพของการทำงานด้านความถนัดและความชำนาญสามารถทำงานในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ผลงานเป็นที่ยอมรับของบุคคลต่าง ๆ ในหน่วยงานและบุคคลทั่วไป

2) ผู้ผ่านการฝึกอบรมที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำผลที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ ประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านประโยชน์ ต่อตนเอง การปฏิบัติงานสะดวก รวดเร็ว มีคุณภาพและทันเวลา ช่วยให้ปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบในปัจจุบันได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และหน่วยงานอื่น ๆ เชิญไปเป็นวิทยากร ด้านคอมพิวเตอร์

อนันต์ เดียวต้อย (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายชื่อ มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ส่วนโครงสร้างของหลักสูตรการฝึกอบรม โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ในรายชื่อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้า คุณลักษณะของวิทยากร โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากในรายชื่อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ในรายชื่อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก สถานที่ฝึกอบรมและสถานที่พัก โดยรวมและเป็นรายชื่อมีความเหมาะสมในระดับมาก งบประมาณตามโครงการฝึกอบรมมีความเหมาะสมในระดับมาก ในรายชื่อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ การดำเนินงานฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายชื่อมีความเหมาะสมในระดับมากการวัดผล และการประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากในรายชื่อ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนการบริหารโครงการฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายชื่อมีความเหมาะสมในระดับมาก 4) ด้านผลผลิต ปริมาณผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายชื่อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากส่วนคุณภาพผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายชื่อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ปราณี วัฒนกุล (2548: บทคัดย่อ) ได้ประเมินการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า 1) ด้านสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณา รายชื่อ พบว่าชื่อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ความเหมาะสมของโครงการ และชื่อที่มี

ความเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่น คือ ความสะดวกในการเดินทางไปกลับ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ความเพียงพอของน้ำใช้ที่สะอาด และข้อที่มีความเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ความเพียงพอของงบประมาณดำเนินการฝึกอบรม 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ความตั้งใจในการทำงานของคณะกรรมการและวิทยากร และข้อที่มีความเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ การเปิดโอกาสให้มีการซักถามวิทยากร 4) ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปพัฒนาตนเอง และข้อที่มีความเหมาะสมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ความเหมาะสมของสัดส่วนระหว่างการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 5) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ควรเอื้อต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม และควรมีไม้ดอกเพิ่มเติมเพื่อสร้างสีสัน มีที่จอดรถเพียงพอ การเดินทางจากสถานที่พักกลับถิ่นลำนาระยะห่างกันมาก ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สื่อและเทคโนโลยีควรมีความทันสมัยและหลากหลายพร้อมที่จะใช้งานเอกสารค้นคว้า สื่อ วัสดุทัศน และอุปกรณ์ควรจัดให้เพียงพอกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และเนื้อหาของการฝึกอบรมควรมีความน่าสนใจ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ วิทยากร ควรจะมีวิธีการอบรมหลาย ๆ วิธี ไม่ควรเน้นการบรรยายมากเกินไปควรเปิดโอกาสให้มีการซักถามและการเตรียมความพร้อมของเอกสารที่มีความสมบูรณ์ ด้านผลผลิต ได้แก่ เนื้อหาหลักสูตรในการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานยังน้อยอยู่ ควรมีการติดตามประเมินผลโดยวิธีการต่าง ๆ อย่างน้อย 2 ปี/ครั้ง

ประยัด อนุศิลป์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่การเงิน บัญชีและพัสดุระดับโรงเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ประจำปีงบประมาณ 2548 พบว่า ด้านสภาวะแวดล้อมความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สุวิษ คุมพักษ์ (2549: บทคัดย่อ) ประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่ารังงาม ปีการศึกษา 2549 ใช้รูปแบบCIPP Model พบว่าความเหมาะสมและความพร้อมของบริบท ปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานที่มีต่อโครงการพัฒนาทักษะภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

โรงเรียนบ้านป้างงาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, 4.21$ และ 3.93) ตามลำดับ พบว่าความเหมาะสมและความพร้อมของนโยบายการพัฒนาทักษะภาษาไทย ($\bar{X} = 4.34$) ความพร้อมของผู้บริหารโครงการ ($\bar{X} = 4.80$) และการวางแผนการดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในอันดับสูงสุดผลการประเมินความเหมาะสมและความพร้อมของบริบทปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ดังนั้นการประเมินโครงการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์เครือข่ายการมีส่วนร่วมโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล ถือว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ เพราะจะช่วยให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามโครงการ ตลอดจนการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่วางไว้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงโครงการในปีการศึกษาต่อไป

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ

จิราภรณ์ พलगวัน (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยระบบมัลติมีเดียเพื่อใช้สอนเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดียเพื่อใช้สอนเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นบทเรียนที่น่าสนใจช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาใดก่อนก็ได้และใช้บทเรียนย้อนกลับไปได้หลายครั้งตามความต้องการ มีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนและแบบทดสอบ มีการแจ้งผลคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบเพื่อให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง จากการทดลองใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบความสามารถในการเลือกใช้สำนวนและประโยคภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พิจารณาจากคะแนนการทดสอบหลังเรียน พบว่า ผู้เรียนทำคะแนนผ่านทุกจุดประสงค์คิดเป็นร้อยละ 50 และจากการประเมินความคิดเห็นของผู้เรียนปรากฏว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น

ภาวิณี บุญทา (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน): กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย พบว่า การจัดทำหลักสูตรโรงเรียนมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน โดยมอบให้ครูผู้สอน

เป็นผู้จัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เน้นการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารและการประกอบวิชาชีพ กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเกณฑ์ในการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนวัดผลโดยเน้นการวัดผลตามสภาพจริง การใช้หลักสูตรในด้านการบริหารหลักสูตร มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยจัดส่งครูเข้าอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอก ครูจะมีคาบสอนเฉลี่ยเท่ากัน มีการจัดห้องศูนย์ภาษาจีนและห้องปฏิบัติการทางภาษา งบประมาณได้รับส่วนใหญ่นำมาใช้ในการอบรมพัฒนา การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน และเป็นค่าตอบแทนครูผู้สอนได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ และครูจัดหาสื่อการสอนบางอย่างด้วยตนเอง มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ผู้บริหารนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยนิเทศการสอนในชั้นเรียน ปัญหาที่พบ คือ การขาดแคลนครูผู้สอนสื่อการสอนที่มีไม่ตรงกับความต้องการของครู ขาดงบประมาณ ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศการสอน และครูมีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนได้ครบทุกรายวิชา ทำให้ขาดความต่อเนื่องที่มีครูขาดหรือลา ในด้านการสอนครูผู้สอนส่วนหนึ่งจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ตามประสบการณ์ของครูผู้สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสสัมผัสกับสถานการณ์จริง จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล มีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูแต่ละคน ปัญหาที่พบ คือ ครูบางคนขาดประสบการณ์และทักษะในการสอน ขาดทักษะในการใช้สื่อการสอน และขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดสอนซ่อมเสริม

ภัทรี รัตนมณต์ (2546) ศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานไทยต่อการปฏิบัติงานในบริษัทต่างชาติ: กรณีศึกษาบริษัท อีทีเอ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่าพนักงานไทยใช้รูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษโดยการใช้คอมพิวเตอร์ในหน่วยงานอยู่ในระดับมาก จุดประสงค์ของพนักงานไทยในการใช้ภาษาอังกฤษนั้นเพื่ออ่านเอกสารข้อมูลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในด้านการฝึกอบรมภาษาอังกฤษภายในบริษัทพนักงานไทยเห็นว่าควรจัดให้มีการฝึกอบรมหลังเลิกงานอยู่ในระดับมาก และต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการพูด ฟัง แปร เขียนและอ่าน ตามลำดับจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบ จุดประสงค์ การฝึกอบรมและ

ความต้องการปรับปรุงการใช้ภาษาอังกฤษของพนักงานไทยในบริษัทต่างชาติ จำแนกตามระดับการศึกษา อายุงานและตำแหน่งงาน พบว่า รูปแบบการใช้ภาษาอังกฤษ การฝึกอบรม และความต้องการการปรับปรุงภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของพนักงานไทยในบริษัทต่างชาติ และยังพบอีกว่าการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งงานของพนักงานไทยในบริษัทต่างชาติ

วรรณศิริ จงกลศิริ (2546) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการชักชวนในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย พบว่า ในภาษาญี่ปุ่นมีกลวิธีสร้างสภาพแวดล้อมการชักชวนหรือการเกริ่นนำ 9 วิธีคือ บอกข้อมูล บอกความประสงค์ อธิบายเหตุผลการชักชวน ถามความสะดวก ถามสภาพการณ์ ถามความชื่นชอบ ถามยืนยันข้อมูลและถามความรู้ ขณะที่กลวิธีสร้างสภาพแวดล้อมการชักชวนในภาษาไทย พบเพียง 8 วิธีคือ ไม่พบการถามความรู้ผู้ฟัง ในด้านกลวิธีแสดงวัจนกรรมการชักชวนพบว่าแบ่งออกได้เป็น 3 วิธีใหญ่ ๆ ได้แก่ วิธีแบบตรง วิธีแบบอ้อม ธรรมเนียมปฏิบัติ และวิธีแบบอ้อมไม่ใช่ธรรมเนียมปฏิบัติ วิธีแบบตรงเป็นกลวิธีที่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นและผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้มากที่สุด แต่ผู้พูดภาษาญี่ปุ่นนิยมใช้วิธีแบบอ้อมธรรมเนียมปฏิบัติ และวิธีแบบอ้อมไม่ใช่ธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่าผู้พูดภาษาไทย ส่วนการบอกข้อมูลเชิงบวกหลังการแสดงวัจนกรรมการชักชวนในภาษาญี่ปุ่นพบ 4 ประเภทคือ ข้อมูลที่ชี้ว่าการกระทำนั้นไม่เป็นภาระแก่ผู้ฟัง การกระทำนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง การกระทำนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้พูด และการกล่าวอ้างถึงบุคคลที่สาม ส่วนในภาษาไทยพบข้อมูลเชิงบวกเพียง 3 ประเภท โดยไม่พบข้อมูลเชิงบวกที่ชี้ว่าการกระทำนั้นเป็นประโยชน์แก่ผู้พูด นอกจากนี้ การเลือกใช้กลวิธีการชักชวนเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับปัจจัยเรื่องสถานภาพทางสังคม ความสนิทสนมของผู้พูดผู้ฟังและเนื้อความการชักชวน โดยที่ทั้งผู้พูดภาษาญี่ปุ่นและผู้พูดภาษาไทย จะเลือกใช้กลวิธีให้สอดคล้องกับปัจจัยดังกล่าว

วนิดา พลอยสังวาล (2546) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร 1 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า นักศึกษาสนใจรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในรายวิชาการเขียนเพื่อการสื่อสาร 1 คิดเป็นร้อยละ 49.24 และนักศึกษาที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอเป็นเวลา 10 สัปดาห์ของการทดลอง คิดเป็นร้อยละ 14.50 ของประชากรทั้งหมด รูปแบบการเรียนรู้ทักษะการเขียนด้วยตนเองประกอบด้วย 1) การทำแฟ้มส่วนบุคคลและการเขียนเรียงความชิ้นแรก 2) พิจารณาข้อบกพร่องของตนเองด้านไวยากรณ์ 3) ศึกษาลักษณะของการเขียนอนุเจต 4) ฝึกการเขียนอนุเจตแบบเล่าเรื่อง 5) ตรวจสอบงานเขียนของตนเอง 6) อาจารย์ที่ปรึกษาชี้แนะการปรับปรุงแก้ไขงานเขียนของตนเอง 7) เรียนรู้กฎเกณฑ์การตัดสินใจ

งานเขียนที่ดี 8) ฝึกเขียนอนุเจตแบบรายงานและการเขียนบอกลำดับ 9) ฝึกเขียนอนุเจตแสดงความคิดเห็น 10) เขียนเรียงความขึ้นสุดท้าย นักศึกษาที่เข้าฝึกฝนทักษะการเขียนด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีพัฒนาการด้านการเขียนที่ดีขึ้นอย่างชัดเจนในระดับปานกลางถึงระดับมาก ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่พบมากที่สุดในการเขียนภาษาอังกฤษ ได้แก่ การเขียนประโยคความรวมและประโยคความซ้อน รองลงมาคือการใช้กาล

มณฑนา เปอโลด์ (2548) การพัฒนาชุดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการโรงแรมและการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต พบว่า ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดการจัดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการโรงแรมและการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ต ที่สร้างและพัฒนาขึ้นมามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.72 / 82.42 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ (2) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการทดลองใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการ โรงแรมและการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีความ สอดคล้องกันในทักษะการเรียนรู้ทั้งสามด้านนั้นคือผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย คิดเฉลี่ย ร้อยละเท่ากับ 88.27 : 81.77 : 94.62 ตามลำดับ สรุปได้ว่าผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ทำให้มีผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้นตามที่มุ่งหวังไว้ (3) ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของผู้เรียนหลังการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการโรงแรมและการท่องเที่ยว จังหวัดภูเก็ตสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 (4) เจตคติของผู้เรียนโดยภาพรวมผู้เรียนมีความ พึงพอใจในระดับที่มากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้ชุดการจัดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส เพื่อการ โรงแรมและการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ปรีชญา แยมน์นิมวอล (2548) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนคือ (1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) พัฒนาหลักสูตร (3) ทดลองใช้ (4) ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรที่สร้างขึ้นมีคุณภาพระดับปานกลางหรือใช้ได้มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และองค์ประกอบของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน 2) การทดลองใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านหัวหิน จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ผลปรากฏว่า กลุ่ม ตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

เปรมวดี ณ นครพนม (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กลวิธีการเรียนภาษากับความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า (1) กลวิธีการเรียนหลักทั้ง 5 กลวิธี คือ กลวิธีชดเชย ข้อบกพร่อง กลวิธีด้านอารมณ์และสังคม กลวิธีการนำไปสู่ความสำเร็จ กลวิธีด้านการจำ และกลวิธีด้านความรู้ความคิด นักศึกษานำไปใช้ระดับปานกลาง กลวิธีที่นักศึกษาใช้มากที่สุดสามลำดับแรก คือ กลวิธีชดเชยข้อบกพร่อง กลวิธีด้านอารมณ์และสังคม และ กลวิธีด้านการจำ โดยใช้ในระดับปานกลาง นักศึกษาร้อยละ 52.18 มีความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารระดับดี ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้กลวิธีการเรียนภาษาญี่ปุ่นระหว่างนักศึกษากลุ่มที่มีความสามารถดี และกลุ่มที่มีความสามารถปานกลาง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้กลวิธีการเรียน

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สวรส วงศ์สิงห์ (2547) ศึกษาวิจัย เรื่อง บุคลากรทางการศึกษากับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลวิจัยพบอุปสรรคปัญหา คือ บุคลากรในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดองค์กร ภาวะผู้นำองค์กร และการติดตามตรวจสอบ การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนทำได้ยาก และมีเวลาที่ว่างไม่ตรงกัน เป็นสาเหตุทำให้ชุมชนไม่สามารถมาประชุมวางแผนร่วมกับโรงเรียนได้

โรงเรียนอามาศย์พานิชกุล (2548) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนต่อการบริหารและการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2548 พบว่า 1) ผู้ปกครอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการ และด้านงานบริการ อยู่ในระดับน้อย 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน

สุชน กันชู (2548) ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหานี้ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีระดับปัญหา ของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน จำแนกตามสถานะ พบว่า มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบปัญหา พบว่า มีระดับปัญหาการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่ามีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบปัญหา พบว่า มีระดับปัญหาการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่ามีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 และผลการเปรียบเทียบ ปัญหา พบว่า มีระดับปัญหาการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน จำแนกตามอาชีพ พบว่ามีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลของการเปรียบเทียบ ปัญหา พบว่า มีระดับปัญหาการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

อารี มั่นศิลป์ (2548) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในเครือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูแห่งกรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านมีความต้องการในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความต้องการในระดับปานกลาง เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ 2) ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวม รายด้าน และรายข้อไม่แตกต่างกัน

จันทิมา พงษ์สมาน (2548) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวิชาการ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินการ ในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมรับทราบและให้ข้อเสนอแนะในการจัดระบบและการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ด้านงบประมาณ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการจัดตั้งงบประมาณ มีส่วนร่วมรับทราบการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐและเงินนอกงบประมาณ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวปฏิบัติในการบริหารการเงินที่ได้จากการบริจาค รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการบริหารการเงินให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เมื่อพิจารณา

ตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมรับทราบ และให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาบุคลากรครู เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ร่วมดำเนินการและให้ความเห็นชอบ การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และมีส่วนร่วมรับทราบให้ความเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่า 1) สภาพการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (1) ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในระดับมากที่สุด สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน และในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ ติดตามและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียน เงิน และแรงงาน (2) โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดในระดับมาก คือ กิจกรรมรณรงค์ เช่น การประหยัดพลังงาน การเลือกตั้ง และยาเสพติด เป็นต้น และกิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น ในระดับปานกลาง คือ กิจกรรมตามประเพณี เช่น วันลอยกระทงวันสงกรานต์ เป็นต้น และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดบริเวณชุมชน การขุดลอกคูคลอง เป็นต้น (3) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ สำหรับชุมชนมากที่สุด คือ เป็นที่ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ร่องลงมา คือ เป็นที่ให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ และอื่น ๆ (4) หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันมีความเหมาะสม โดยสิ่งที่ควรปรับปรุงเรียงตามลำดับ คือ คุณลักษณะ บุคลิกภาพของนักเรียน สภาพห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การจัด การเรียนการสอน การให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วม โครงสร้าง เวลาเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน บุคลิกภาพของครู – ผู้บริหาร และการบริหารจัดการของโรงเรียน (5) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อยู่ในระดับดี ร่องลงมาคือ พอใช้ได้ และค่อนข้างอ่อน ตามลำดับ (6) คุณลักษณะของนักเรียนที่มีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่พบในระดับมากที่สุด คือ เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอัน มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม มีความรู้เป็น

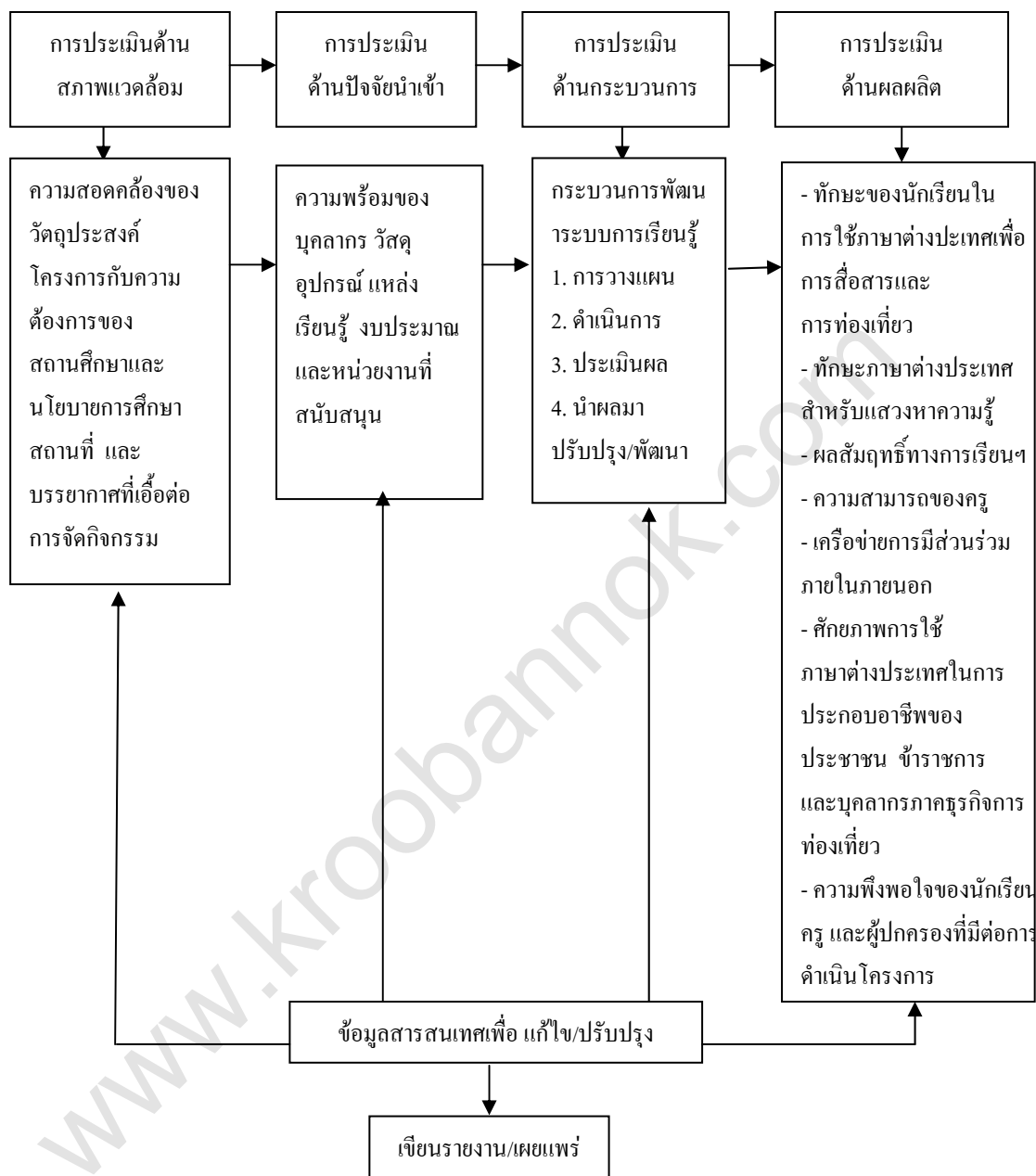
สากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีวิธีคิดและวิธีทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค และมีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค 2) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (1) ชุมชนมีความพึงพอใจในระดับปานกลางทุกด้าน คือด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และด้านพฤติกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน (2) ชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดเด่น คือ จัด การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีจุดด้อย คือ นักเรียนมีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม เช่น พุดจาไม่สุภาพ แต่งกาย ไม่เรียบร้อย เป็นต้น จัดการเรียนการสอนโดยเน้นวิชาการน้อยไป สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน (3) สิ่งที่ชุมชนต้องการให้โรงเรียนปรับปรุง คือ เรื่องพฤติกรรมของนักเรียน เช่น มารยาท การพุดจา ความมีระเบียบวินัย การจัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียน เช่น บริเวณโรงเรียน ห้องเรียน โรงอาหารและห้องน้ำ ให้สะอาดและสวยงาม และการจัดอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน สนามเด็กเล่น สนามฟุตบอลให้เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน 3) แนวโน้มการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (1) ด้านหลักสูตรควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความรู้ทางวิชาการให้มากขึ้น จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน และจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านบุคลากรควรจัดหาครูให้ครบทุกกลุ่มสาระ และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ฝึกอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และครูควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น จัดการประชุมเพื่อให้ผู้ปกครอง/ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ เช่น ฝากผ่านนักเรียน เลียงตามสาย เป็นต้น (2) พฤติกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในอนาคต พบว่า นักเรียนควรมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบ เป็นคนดี มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ สุภาพเรียบร้อย กล้าแสดงออก นิสัยดี และพุดจาไพเราะ และมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

เปรมจิต กิจประสาน(2549) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดเขต

พื้นที่การศึกษาเกิด ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ในด้าน งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณการเงินระบบบัญชี และงานบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมของคณะกรรมการสถานศึกษาตามตัวแปร สถานภาพ วุฒิการศึกษา ความสัมพันธ์กับโรงเรียน ประสิทธิภาพการเป็นคณะกรรมการ สถานภาพทางเศรษฐกิจ การเข้าร่วมประชุมและกิจกรรมของ โรงเรียน ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหาร งานวิชาการเป็นงานที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ งานบุคลากร งานงบประมาณ การเงินและระบบบัญชีและงานบริหารทั่วไป มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมหรือสัมมนาให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและเข้าใจในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่วนคณะกรรมการที่มาจากบุคคลภายนอกยังเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาน้อยควรเข้ามามีส่วนร่วมให้มากกว่านี้

7. กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการ

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการพัฒนาภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยว โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ผู้ประเมินสามารถกำหนดกรอบแนวคิดภาพ 4

ภาพ 4 แสดงกรอบแนวคิดการประเมินโครงการพัฒนาภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวโรงเรียนอมาตย์พานิชนุกูล โดยประยุกต์แบบจำลองซิปป์

การประเมินด้านสภาพแวดล้อม เป็นการรวบรวมและการตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการกับนโยบายทางการศึกษา วัตถุประสงค์โครงการกับความต้องการในการดำเนินโครงการ ความสำคัญในการจัดการศึกษา ความเหมาะสมของสถานที่ และบรรยากาศของสถานศึกษา

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการรวบรวมและการตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับความพร้อมของ ผู้รับผิดชอบและผู้เข้าร่วมโครงการ เครือข่ายการมีส่วนร่วม แหล่งเรียนรู้ งบประมาณ วัสดุ และอุปกรณ์

การประเมินด้านกระบวนการ เป็นการรวบรวมและการตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผลตลอดจนการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนาโครงการ

การประเมินด้านผลผลิต เป็นการรวบรวมและการตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการท่องเที่ยวของนักเรียน ทักษะภาษาต่างประเทศ สำหรับการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ เครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกให้การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการ ศักยภาพการใช้ภาษาต่างประเทศ การประกอบอาชีพของประชาชน ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐกิจ การท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินโครงการ